

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta lesnická a dřevařská
Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Analýza názorů veřejnosti na produkty a služby lesních
ekosystémů a požadavků společnosti vůči lesnickému sektoru
v okrese Praha – východ**

Diplomová práce

Autor: Bc. Anna Maturová

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

2020

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Anna Maturová

Lesní inženýrství

Lesní inženýrství

Název práce

Analýza názorů veřejnosti na produkty a služby lesních ekosystémů a požadavků společnosti vůči lesnickému sektoru v okrese Praha -východ

Název anglicky

Analysis of public opinion on the functions of forests and public demand on the forestry sector in the district of Praha – východ

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat názory veřejnosti na všechny funkce lesů a zejména pak požadavky, které společnost klade na celou sféru lesního hospodářství. Poté bude navržena nejvhodnější forma komunikace orgánů státní správy lesů, která bude minimalizovat možné střety mezi lesníky, vlastníky lesů a občany při využívání produktů a služeb lesních ekosystémů.

Metodika

1. Rešerše literatury a legislativy, zabývající se plněním funkcí lesa.
2. Příprava dotazníkového šetření, volba způsobu dotazování a forma jeho realizace.
3. Praktické provedení dotazníkového šetření v okrese Praha-východ.
4. Vyhodnocení výsledků.
5. Diskuse – možné příčiny převažujících názorů, klady, zápory a rizika.
6. Návrh vhodných forem komunikace orgánů státní správy lesů, která bude

minimalizovat možné střety mezi lesníky, vlastníky lesů a občany při využívání produktů a služeb lesních ekosystémů.

7. Závěr

Doporučený rozsah práce

cca 50 stran

Klíčová slova

funkce lesa, externality, veřejný zájem, požadavky společnosti

Doporučené zdroje informací

HARMS, L. Working with people : communication skills for reflective practice. New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 9780195558821

PLAŇAVA, Ivo Průvodce mezilidskou komunikací. Praha: Grada Publishing, 2005, 1456 s. ISBN 80-247-0858-2

ROTTEROVÁ, Kateřina. Instagram: Tipy pro snazší a lepší komunikaci, COT business: communication on-line travel : časopis pro profesionály v cestovním ruchu, 2016, číslo 3. Praha: C.O.T. media, ISSN 1212-4281, s. 64-65.

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. Marketing služeb: efektivně a moderně. 2. vydání, Praha: Grada, 2014. Marketing. ISBN 978-80-247-5037-8.

VYBÍRAL, Z. Psychologie komunikace. Praha: Portál, 2005, 320 s. ISBN 80-7178-998-4

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 30. 1. 2020

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 2. 2020

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 20. 05. 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Analýza názorů veřejnosti na produkty a služby lesních ekosystémů a požadavků společnosti vůči lesnickému sektoru v okrese Praha – východ vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Jiřího Olivy, Ph.D. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů. Jsem si vědoma že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 14. června 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé práce doc. Ing. Jiřímu Olivovi, Ph.D., za profesionální vedení této práce a za cenné odborné rady. Dále bych ráda poděkovala mé rodině a přátelům, za neutuchající podporu po celou dobu mého studia. V neposlední řadě děkuji všem respondentům, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Děkuji.

Abstrakt

Tato diplomová práce se nejprve v literární rešerši zabývá objasněním některých pojmů a definic, jako jsou například funkce lesa, kategorie lesa nebo produkty lesních ekosystémů. Dále se práce zabývá dotazníkovým šetřením, které probíhalo v okrese Praha – východ, pomocí internetového online dotazníku. Jednalo se o 12 otázek, z nichž některé byly rozčleněny do různých bodů, aby zahrnovaly co nejširší spektrum jednotlivých funkcí lesa a daly se tak detailněji specifikovat požadavky veřejnosti na lesnický sektor. Výsledky tohoto dotazníku byly vyhodnoceny a dále popsány. V práci se objevuje zhodnocení těchto výsledků, porovnání s dotazníkovým šetřením v rámci celé České republiky a návrh vhodných forem komunikace veřejnosti a lesnického sektoru. Tato diplomová práce má analyzovat názory veřejnosti v okrese Praha – východ na produkty a služby lesních ekosystémů v tomto okrese, a zároveň díky těmto poznatkům napomoci ke vzájemné spokojenosti jak lesníkům a vlastníkům lesa, tak uživatelům lesa v tomto okrese.

Klíčová slova: funkce lesa, externality, veřejný zájem, požadavky společnosti

Abstract

This diploma thesis first deals with the clarification of some terms and definitions, such as forest functions, forest categories or products of forest ecosystems. Furthermore, the work deals with a questionnaire survey, which took place in the district of Prague – East, using an internet online questionnaire. There were 12 questions, some of which were divided into various points to cover the widest possible range of individual forest functions and thus to specify in more detail the public's requirements for the forestry sector. The results of this questionnaire were evaluated and further described. The work includes an evaluation of these results, a comparison with a questionnaire survey throughout the Czech Republic and a proposal for a suitable forms of communication between the public and the forestry sector. This diploma thesis is to analyze the views of the public in the district of Prague – East on the products and services of forest ecosystems in this district, and at the same time to help with this knowledge to the mutual satisfaction of both foresters, forest owners and forest users in this district.

Keywords: forest function, externalities, public interest, society requirements

Obsah

1. Úvod.....	12
2. Cíle práce	13
3. Rozbor problematiky.....	14
3. 1. Funkce lesa	14
3. 1. 1. Produkční funkce lesa	14
3. 1. 2. Mimoprodukční funkce lesa.....	15
3. 1. 3. Kategorizace lesů	18
3. 2. Produkty lesních ekosystémů	19
3. 2. 1. Dřevo.....	20
3. 2. 2. Nedřevěné produkty (forest non – wood products).....	21
3. 3. Okres Praha – východ.....	24
4. Metodika	25
4. 1. Příprava dotazníku	25
4. 2. Otázky.....	25
4. 3. Dotazníkové šetření	29
5. Výsledky	30
5. 1. První otázka	30
5. 2. Druhá otázka.....	34
5. 3. Třetí otázka	40
5. 4. Pátá otázka.....	41
5. 5. Sedmá otázka	42
5. 6. Devátá otázka	43
5. 7. Desátá otázka.....	44
5. 8. Jedenáctá otázka	47

5. 9. Dvanáctá otázka.....	48
6. Diskuze.....	49
6. 1. Zhodnocení vlastních výsledků	49
6. 2. Dotazník v České republice	50
6. 3. Návrh vhodných forem komunikace	55
7. Závěr	57
8. Seznam literatury a použitých zdrojů.....	58

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Tabulka 1 Odpovědi k první otázce	31
Tabulka 2 Odpovědi ke druhé otázce	36
Tabulka 3 Odpovědi k desáté otázce.....	45
Tabulka 4 Porovnání první otázky	50
Obrázek 1 Typy lesa (Maturová, 2019)	27
Obrázek 2 Podrost (Maturová, 2019).....	27
Obrázek 3 Mrtvé dřevo (Maturová, 2019)	28
Graf 1 Druhovú skladba lesa	40
Graf 2 Hustota podrostu	41
Graf 3 Výskyt mrtvého dřeva.....	42
Graf 4 Zájem v oblasti rozhodování o hospodaření	43
Graf 5 Způsob získávání informací o lesnické problematice.....	47
Graf 6 Porovnání třetí otázky	52
Graf 7 Porovnání páté otázky.....	53
Graf 8 Porovnání sedmé otázky	54
Graf 9 Porovnání jedenácté otázky	55

1. Úvod

Komunikace je jeden z nejsilnějších nástrojů mezilidských vztahů obecně. Neméně důležitá je ovšem i pro lesnický sektor, protože mínění veřejnosti je jedním z klíčových atributů pro bezproblémovou práci právě v lesnickém sektoru. Lidé lesy velmi rádi navštěvují a mají tedy pocit, že les svým způsobem patří k jejich životu. Zlepšení komunikace a vzdělanosti společnosti v oboru lesnictví může významně ulehčit práci lesníků a zároveň omezit případné střety s laickou veřejností. Je tedy důležité přiblížit veřejnosti funkce lesa, a to produkční i mimoprodukční. V tomto ohledu se zdá být významné zjistit, co společnost ve větší míře od lesnického sektoru očekává. Ačkoli by se dalo očekávat, že veřejnost bude klást větší důraz na funkce mimoprodukční, je nutné připomenout co produkční funkce vlastně obnáší i z hlediska našeho každodenního života a to zejména, že produkční funkce neznamena úbytek lesů za účelem dosažení zisku. Stejně tak je důležité veřejnosti přibližovat fakta, která jsou lidem, kteří se o lesnickou problematiku aktivně zajímají jasná, například povinnost zalesnění. Obyvatelé okresu Praha – východ jsou ideálními respondenty pro dotazníkové šetření, protože ačkoli může převládat zájem o dosah hlavního města Prahy, zároveň přetrvává zájem být blízko přírodě. Jelikož se též řadím mezi obyvatele okresu Praha východ, je i v mém zájmu zlepšení komunikace mezi veřejností a lesnickým sektorem.

2. Cíle práce

Cílem této práce je za pomoci vybraného dotazníkového šetření a zvolených otázek zjistit, co společnost v okrese Praha – východ od lesnického sektoru a lesních ekosystémů očekává a jaké má požadavky. Otázky se zaměřují na produkční i mimoprodukční funkce lesa, stav a vzhled porostu, požadavky a očekávání respondentů, jakým způsobem a zda vůbec, se chce veřejnost podílet na chodu lesa, zdroje informací a nabízí prostor pro případné komentáře a postřehy. Následná analýza a vyhodnocení výsledků dotazníku může posloužit majitelům lesních pozemků v okrese Praha – východ pro rozvoj zlepšování služeb vůči veřejnosti a tím přispět ke vřelejším vztahům mezi lesnickým sektorem a veřejností, která les navštěvuje. Součástí této práce bude i návrh vhodných forem komunikace s veřejností, jakým způsobem se s veřejností spojit, poskytovat informace a případně dovzdělávat společnost.

3. Rozbor problematiky

3. 1. Funkce lesa

Les vzniká tehdy, když je porost dostatečně velký na to, aby si tvořil vlastní klima a půdu se specifickými vlastnostmi. Tuto změnu lze za běžných podmínek pozorovat pouhým srovnáním teplot vzduchu v lese a mimo něj. V lese je také stále vyšší vlhkost vzduchu než v otevřené krajině. Mimo jiné je les také ekosystém s největším s největším odporem proti větru. Přirozeně rychlost větru brzdí, koruny stromů se mohou mírně naklánět, ale vzduch mezi kmeny je klidný. Za účelem snižování škod způsobovaných vichřicí se lesy stále vysazují v pásech. Zároveň také lesní pásy mezi pláněmi snižují škody způsobené větrem na budovách a zemědělských oblastech. Lesy také ochraňují půdu, na které rostou, zastíněním stromy zabraňují příliš rychlému vysychání. Současně díky rovnoměrnějšímu rozložení srážek a zároveň díky schopnosti vysoké absorpce mechového patra, les zabraňuje vysokému odtoku vody a tím i brání vzniku povodní. Také se považuje za cenný krajinný prvek, s vysokou biologickou rozmanitostí živých organismů, zvanou též biodiverzita. V monokulturním lese je biodiverzita nižší, oproti přírodnímu, smíšenému porostu, a je posílena především vertikální strukturou. Les představuje významný prvek v koncepci trvale udržitelného rozvoje. Les nám neposkytuje jen ekologické suroviny, například dřevo, ale již po tisíciletí plní důležité funkce pro životní prostředí. Funkce lesů lze rozdělit na produkční a mimoprodukční. (Reichholf, 1999; Kremer, 1999; Štícha 2017)

3. 1. 1. Produkční funkce lesa

Produkční funkci lesa lze vyjádřit jako úlohu lesních ekosystémů poskytovat na trhu uplatnitelné materiální hodnoty. Pod pojem produkční funkce může být zařazena každá funkce lesa, která lze uplatnit v tržním systému svými funkčními efekty jako zboží. Mezi produkční funkce lesa tedy patří funkce dřevoprodukční, funkce chovu zvěře a myslivosti a nedřevoprodukční funkce. (Šišák, Pulkrab, 2008)

Funkce dřevoprodukční – jde o funkci primárně založenou na produkci dříví. Komplexně se vyjadřuje na základě hrubého objemu produkce neboli ve formě tržeb za realizované dříví. (Šišák, 2001)

Funkce chovu zvěře a myslivosti – v České republice je myslivost spjata s lesním hospodářstvím a lesnictvím. Ekonomické projevy jsou měřitelné vstupy a výstupy v podobě odlovené zvěře a tržeb za poplatkové lovy. Ovšem ve vztahu k lesnictví se s myslivostí pojí také záporné ekonomické projevy, ke kterým patří škody způsobené zvěří na lesních porostech. Myslivost současně spadá mezi mimoprodukční funkci lesa, konkrétně pod funkci rekreační, kde ji lze také hodnotit. (Šišák, 2001)

Funkce nedřevoprodukční – ekonomicky významný je zde zejména sběr hub a bobulovin. Dále například sběr léčivých rostlin, jejichž cena se na trhu výrazně liší dle prodejce. Dřevoprodukční funkce spadá do produkční funkce svým materiálním obsahem, ovšem také je zahrnuta do funkce rekreační. (Šišák, 2001)

3. 1. 2. Mimoprodukční funkce lesa

Mimoprodukční funkci lesa lze vyložit jako soubor funkčních efektů lesa mimo produkci statků, poskytující veřejný užitek v nepřímém nebo přímém využívání ve společenské praxi. Jedná se tedy o vliv lesa na jednotlivé složky životního prostředí. Mimoprodukční funkce lesů představují jako kulturní nebo materiální služby část lesnické infrastruktury. Jsou tedy rovnocenné k produkční funkci lesa a v některých zemích se dokonce staví na první místo z hlediska veřejných zájmů. Jedná se tedy o funkci ekologickou, environmentální, estetickou, vodohospodářskou, krajinnou, ochrannou a kulturní. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce ekologická – účinky lesů pozitivně ovlivňují prostředí živých organismů, zejména účinky na ovzduší, půdu a vodu. Mezi ekologické funkce patří funkce hydrická, půdoochranná a klimatická. Funkce hydrická ovlivňuje kvalitu vody, zadržováním ovlivňuje režim v tocích zadržováním a zpomalováním odtoku srážkových vod. Půdoochranná funkce zamezuje vzniku různých druhů erozí a svahových pohybů. Funkce klimatická ovlivňuje vliv slunečního záření, teplotu

a proudění vzduchu, teplotu půdy a vodní bilanci. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce environmentální – má v užším smyslu účinky na životní prostředí člověka, v širším na krajinné prostředí. Hlavní environmentální funkce jsou funkce zdravotní, rekreační, hygienická a léčebná. Zdravotní funkce se uplatňuje zejména v lázeňských lesích. Jedná se o soubor funkcí lesů, které působí k podpoře zotavení a osvěžení lidského organismu v životním prostředí člověka, či v krajinném prostředí. Splňují léčebné účinky, nebo přispívají k čistotě prostředí odbouráváním zdrojů nečistot. Funkci rekreační lze popsat jako soubor funkcí lesů, které působí k podpoře zotavení a osvěžení člověka, jakožto návštěvníka lesa. Uplatňuje se ve sféře psychiky člověka souborem bioklimatických a estetických účinků. Rekreační funkci mají téměř všechny lesy přístupné veřejnosti. V rámci rekreační funkce patří do lesů i drobné vybavení, jako například lavičky, koše na odpadky, parkoviště, přístřešky, či naučné tabule pro osvětu veřejnosti o lesnické problematice. Funkce hygienická lze shrnout jako soubor efektů lesů, které přispívají k čistotě prostředí izolací zdrojů škodlivých látek a útlumu jejich šíření v životním prostředí člověka nebo v krajinném prostředí. Jedná se o účinky záchytné, filtrační, protihlukové nebo protiimisní. Funkce léčebná neboli terapeutická příznivě ovlivňuje psychickou i somatickou složku člověka, a to díky bioklimatickým účinkům lesního mikroklimatu, které jsou dané režimem záření, vlhkosti, teploty, proudění vzduchu spolu s jeho složením. Lesy určené těmto účelům by měly mít určité hygienické vybavení, například veřejné WC. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce estetická – efekty, projevující se jako vjemy přírodních krás a zároveň vlastnosti lesních ekosystémů a jejich částí. Estetická funkce je důležitou složkou funkce léčebné a rekreační. Důležité je i působení hospodářských procesů a objektů na lesních pozemcích. Estetickou funkcí se zabývá estetika lesa, která dbá na vnímání přírodních krás a lesních prvků, jak je vnímat, posuzovat ale hlavně jak les upravovat, aby odpovídal zákonitostem krásy. Za krásný les je považován les takový, který je vytvořen v souladu s přírodními zákonitostmi a zároveň splňuje požadavky společnosti. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce vodohospodářská – cílenou lesnickou činností dochází k podpoře, posílení i vytváření hydrických a půdoochranných účinků pro potřebnou ochranu jakosti vody, ovlivnění vodního režimu a vodní bilance. Efekty jsou dosahovány ekosystémy, hospodářskými procesy a objekty vytvořenými na lesních pozemcích. Dílčí funkce vodohospodářské jsou komplexní vodohospodářská funkce, retenční vodohospodářská funkce a vodochranná vodohospodářská funkce. Funkce komplexní vodohospodářská se týká lesů ochranných pásem vodárenských nádrží, dochází k usměrnění kvalitativních i kvantitativních hydrických a půdoochranných účinků pro ochranu povrchových vodních zdrojů. Funkce retenční vodohospodářská se týká lesů horských pramenných území, dochází k usměrnění odtokového režimu srážkových vod pro přiměřenou ochranu krajiny před vodní erozí a záplavami. Funkce vodochranná vodohospodářská slouží k ochraně jakosti vody, které se dosahuje půdoochrannými i hygienickými účinky v I. pásmu hygienické ochrany vodních zdrojů a v příbřežních páslech lesů u přítoku vodárenských nádrží, ale i v ochranných pásmech zdrojů vod podzemních. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce krajinná – jde o funkci ekologické stability krajiny a o funkci ochrany krajinného prostředí. Obdobně jako funkce homeostatická, která působí na stabilitu krajinného prostředí v nejširším smyslu. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce ochranná – funkční účinky lesů, které působí na ochranu a stabilitu krajinného prostředí a jeho jednotlivých složek, zejména pak půdy a vlastního lesního stanoviště, ale i objektů v lese. Tato funkce je vlastní všem lesům, nejčastěji se touto funkcí rozumí půdoochranná funkce lesů, případně její dílčí funkce, například funkce protilavinová, protisesuvová, nebo protierozní. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

Funkce kulturní – dbá na efekt lesů v jejich obecném estetickém a environmentálním působení jako součást kulturní krajiny, v závislosti zachovat původní přirozené složky krajiny. Ke kulturní funkci je možno také počítat funkce lesů pro jejich výzkum, výuku a osvětu. (Mendelova univerzita v Brně, 2001)

3. 1. 3. Kategorizace lesů

Převažující funkce lesa jsou vyjádřeny v takzvaných kategoriích lesa. Zákon o lesích č. 289/1995 vymezuje tři kategorie a sice lesy ochranné, zvláštního určení a hospodářské. (Staněk, 1997; Zákon 289/1995 Sb.)

Lesy ochranné – mezi lesy kategorie ochranné se řadí lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích, vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech, lesy v klečovém lesním vegetačním stupni. O zařazení a vyřazení lesů z této kategorie rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu. (Staněk, 1997; Zákon 289/1995 Sb.)

Lesy zvláštního určení – jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně, v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod, na území národních parků a národních přírodních rezervací. Dále lze do této kategorie zařadit lesy, u kterých je veřejný zájem na zlepšení o ochraně životního prostředí, nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa, nadřazen funkcím produkčním. Jde tedy o lesy v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a přírodních památkách, lesy lázeňské, příměstské a další lesy se zvýšenou funkcí rekreační, lesy sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce, lesy se zvýšenou půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajino tvornou funkcí, lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti, lesy v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích, lesy v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření. O zařazení a vyřazení lesů z kategorie lesů zvláštního určení rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu. (Staněk, 1997; Zákon 289/1995 Sb.)

Lesy hospodářské – jsou jednoduše lesy, které nejsou zařazeny v kategorii lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení. (Staněk, 1997; Zákon 289/1995 Sb.)

3. 2. Produkty lesních ekosystémů

Les jako společenstvo živých organismů, zahrnuje kromě stromů také pestrý svět rostlin, houby, hmyz, ptáky, zvěř, půdu a nesčetné množství mikroorganismů. Les a lesní ekosystémy poskytují lidstvu od nepaměti rozsáhlý zdroj rostlinné a živočišné potravy, a ve velkém měřítku i zdroj materiálu. Již od nepaměti sloužilo dřevo jako hlavní zdroj tepla a v některých částech světa dosud zůstává nenahraditelnou možností, jak tepelnou energii získat. Ovšem neméně důležitá je i historická funkce dřeva pro výrobu nejrůznějších nástrojů, ať už se jedná o nejstarší nástroje v podobě loveckých nástrojů až po modernější užitkové denní předměty, nebo stavební materiál. S vývojem společnosti spotřeba dřeva prudce stoupala a rozšířila se do nejrůznějších oborů. S rozvojem výroby skla, kovů, a hlavně plastů se zhruba v polovině dvacátého století tvrdilo, že se pozice dřevního materiálu oslabí a z některých oborů dokonce vymizí. Ve druhé polovině dvacátého století se dokonce používání dřeva jako paliva odsuzovalo díky elektrické energii a fosilním surovinám. Ani přes tyto historické skutečnosti dřevo svůj význam neztratilo, ba naopak stále nabývá důležitosti a jistě bude mít svou důležitou a nenahraditelnou funkci i v budoucnu, zejména jako obnovitelný zdroj. (Roček, 2014)

Kromě dřeva lze ovšem z lesa získat tak zvané nedřevěné produkty. Mezi takové patří například i dřevěné uhlí, které má u nás dnes spíše historickou hodnotu, ačkoli v rozvojových zemích stále tvoří důležitý zdroj tepelné energie. Dále košíkářské zboží, které nezaniklo ani s nástupem plastů a zůstávají tak stále předměty účelovými ale i estetickými. Dále existují ostatní produkty, které jsou vázané na les, lesní ekosystém a mívají větší význam dnes, než měly v historii. Jedná se například o lesní ovoce a houby, které byly dříve důležité především pro venkovské obyvatelstvo, dnes jsou tyto produkty důležité pro široké spektrum společnosti, a to nejen pro sběrače těchto plodů lesa ale i pro spotřebitele. Využívání mimo dřevních produktů upravuje zákon, například sběr plodů pro vlastní potřebu. Celková hmotná produkce našich lesů je stále častěji předmětem hodnocení a dohad. (Roček, 2014)

3. 2. 1. Dřevo

Dřevo jako jedna z našich nejdůležitějších surovin má značný hospodářský význam. Stromy, ze kterých se dřevo získává, potřebují ke svému růstu výživu, vzduch a světlo. Své kořeny kromě kotvení v půdě využívá strom pro příjem ve vodě rozpuštěných minerálních látek, například dusík, fosfor, magnesium, síru a železo. V českém jazyce se rozlišují dva důležité termíny: dřevo a dříví. Dřevo neboli xylém, mají rostliny se zdřevnatělým stonkem, které činností kambia druhotně tloustnou. Skládá se z mnoha různých typů buněk, které vytvářejí pletiva. Dřevo každé dřeviny má různé charakteristické znaky anatomické stavby, rovněž tyto charakteristiky můžeme nazvat mechanicko-fyzikální vlastnosti dřeva. Termín dříví je oproti tomu hromadný název pro rostlý lignocelulózový materiál, různé sortimenty, před i po manipulaci, určené ke spotřebě, nebo pro další zpracování. Díky chemickému zpracování dřeva z něj lze získat textilní vlákna, laky, barvy, kalafunu a kaučuk. Dřevo můžeme rozdělit na měkké a tvrdé, dle tohoto rozdělení se dále využívá v průmyslu se dřevěnými materiály. Neméně důležité je i zpracování zbytků dřeva, například na štěpku. (Roček, 2014; Josten, 2010; Mantau et al. 2001)

Pilařský průmysl zpracovává na řezivo surové dříví a následně ho prodává oborům dřevařského hospodářství. Z kmenového dříví vyrábí širokou paletu sortimentů, které se následně mohou použít ve stavebnictví, při výrobě nábytku, v průmyslové a bytové výstavbě, ale také v tradičním dřevařském řemesle. Průmysl s dřevěnými materiály se věnují výrobci desek na bázi dřeva, mezi které patří dýhárný a překližkárný, dřevotřískové desky nebo dřevovláknité desky. K dřevozpracujícím oborům patří mnoho podniků od řemeslných provozů, až po velké podniky na mezinárodní úrovni. (Schmithüsen, 2009, Rowell, 2005)

V České republice se v současné době vyrábí z celkového objemu vytěženého dříví kulatina pro nejrůznější účely, vláknina, dřevo určené pro chemické zpracování a palivové dřevo. Do budoucna se předpokládá vysoký nárůst využití dřeva jako materiálu pro stavebnictví, zejména pak i vnitřní vybavení staveb, zároveň dřevo využívá jako významný estetický prvek i odvětví architektury. (Josten, 2009; Roček, 2014)

3. 2. 2. Nedřevěné produkty (forest non – wood products)

Mezi produkty získávaných ze stromů a od dávných časů ceněných našimi předky patří plody stromů, kůra i podkorní vrstvy stromů, asimilační orgány, kořeny, větve nebo rostlinné sekrety. (Roček, 2014)

Velmi rozsáhlý soubor pro využívání zahrnuje skupina plodů. Některé plody lze konzumovat bez úpravy, jiné jsou určeny k dalšímu zpracování, některé spadají do kategorie léčivé rostliny (například šípky, byliny). Velmi významné jsou plody jako součást obnovy lesa, ale mimo jiné se využívají například k výrobě ozdobných předmětů, u nás například plody klokočí, nebo jako potrava pro zvířata, například žaludy a bukvice. (Roček, 2014, Štícha, 2017)

Jednou z nejstarších potravin na světě jsou vlašské ořechy, plody ořešáku královského (*Juglans regia* L.), skořápky těchto ořechů byly dokonce nalezeny při odkrytí archeologických nalezišť. V evropské medicíně se kromě jader využívá rovněž list a oplodí. (Roček, 2014)

V nejrůznějších formách se používají i lískové oříšky, například ořechové máslo, ořechová pasta, ořechové mléko ale i plod samotný je součástí běžné potravy. (Roček, 2014)

Semena introdukovaného kaštanovníku setého (*Castanea sativa* Mill.) se pojídají pražená, usušená se zpracovávají na mouku a pro různé potravinářské účely. Jako tradiční zdroj tříslovin se používá mladá kůra kaštanovníku. (Roček, 2014)

Další poměrně velkou skupinu u nás běžně se vyskytující tvoří keře a stromy, jejichž plody jsou peckovice, bobule, peckovičky, nažky a malvice, některé z těchto plodů patří dokonce mezi léčivé rostliny. Značnou skupinu tvoří jeřabiny, plody jeřábů (*Sorbus* spp.). Jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia* L.) - plody slouží k výrobě kompotů, marmelád, destilátů a sirupu. Jeřáb břek (*Sorbus torminalis* L.) – plody se používají pro zpracování v domácnostech, ale i v konzervářském průmyslu, jedlé jsou až po změknutí a přezrání. Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica* L.) – má velice sladké plody, které jsou zároveň šťavnaté a aromatické, pro konzumaci se nicméně hodí nechat je uležet, dokud

nezhnědnou. Po uležení lze plody jíst bez další úpravy. Dále lze plody zpracovat na marmelády, či je usušit. Po usušení lze nadrcenou oskeruši použít jako dochucovadlo. (Roček, 2014)

Plody bezu černého (*Sambucus nigra* L.) jsou vhodné k výrobě zavařenin, šťáv a likérů. Z květenství se připravuje domácí limonáda, nebo se dá smažit. Bezinky se již v pravěku používaly k přípravě povidel a k barvení tkanin. (Roček, 2014; Kremer, 1995)

Plody růže šípkové (*Rosa canina* L.) se používají k výrobě čajů, které se používají i jako zdraví prospěšné. Z celých šípků lze vyrábět víno, zavařeniny, sirupy, kompoty, nebo protlak. Sběr probíhá po plném vyzrání v září a říjnu. (Roček, 2014)

Plody trnky obecné (*Prunus spinosa* L.) se využívají v lihovarnickém a konzervářenském průmyslu na výrobu sirupů, marmelády, ovocných koncentrátů a likérů. Pro účely konzervování je vhodné plody sbírat po prvních mrazech. (Roček, 2014)

Plody třešně ptačí (*Cerasum avium* L.) jsou hodnotné pro konzervářský průmysl, vyrábí se z nich sirup, džem, mošt, marmeláda případně víno. Plody jsou velice choulostivé na uskladnění, jsou velmi náchylné k plísním a je tedy doporučeno je zpracovat nejdéle do 48 hodin po sběru. Tento menší strom prosperuje v teplejších oblastech. (Roček, 2014; Červenka, Cigánová, 1974)

Ostružiny a maliny (*Rubus* L.) zahrnují v současné době 120 druhů. Plody jsou jednosemenné peckovičky, spojené volně v souplodí zvaném ostružina nebo malina. Čerstvé se používají jako velice oblíbené lesní ovoce, k výrobě šťáv, a zavařenin v konzervářenském průmyslu. Z malin se vyrábí pálenka zvaná malinovice. (Roček, 2014; Kremer, 1998)

Brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus* L.) je drobný, opadavý keř, vysoký maximálně 60 cm. Plody velikosti 5-10 mm, tmavě modré barvy, se využívají k přípravě marmelád, často se konzumují v syrovém stavu, ale také je lze vařit, či péct. Používají se také k výrobě borůvkového vína. (Roček, 2014; Kremer, 1998)

Rakytník řešetlákovitý (*Hippophae rhamnoides* L.) má drobné oranžové plody, nepravé peckovice, které jsou velice kyselé, velmi aromatické a bohaté na vitamin C. Z plodů se vyrábí marmelády, zavařeniny, ale i vitaminový koncentrát, který lze využít při přípravě léčiv, ale i v domácnostech. (Roček, 2014)

Kromě osově části se využívají i jiné části stromů, a to nadzemní i podzemní. Jsou to především větve, které slouží jako okrasný včetně asimilačních orgánů nebo užitkový klest, pruty hole atd. Lze využít i kůru a podkorní vrstvu neboli lýko, nebo podzemní části stromu. Pařezy se dříve využívaly jako palivo nebo se z nich extrahovala pryskyřice. (Roček, 2014)

Klest jsou větve často včetně asimilačních orgánů, získává se oklestem, nebo odvětčováním pokácených stromů. Klest lze využít k dekoračním účelům, například k vázání kytic a věnců. Pro tyto účely se využívá převážně klest jehličnatých dřevin. Klest může být určena i k topení, ke kterému dochází po štěpkování klestu, lze z něj potom vyrábět brikety nebo pelety. Do kategorie klestu se zahrnuje i březové proutí, které se využívá například k výrobě košťat, nebo vrbové proutí, využívané v košíkářství. (Roček, 2014)

Pruty, hole, březové a vrbové proutí tvoří další kategorii produktů, které jsou stále v běžném seznamu výrobků, které jsou v současnosti vyráběné. Velice stará technika pletení košů se v poměrně nezměněné podobě dochovala až do dnešních časů. Proutí využívané v košíkářství se těží z různých druhů vrb (*Salix* spp.), a těží se jednorocní zralé výhony, nebo víceleté výhony, po opadání listů, vždy v době vegetačního klidu. Odřezávají se krátkým hladkým řezem, po sklizni se třídí podle jakosti, délky a druhu vrby. Vrbové proutí se dodává buď čerstvé a zelené, suché, případně loupané. Březové proutí se také těží v době vegetačního klidu, obdobným způsobem jako proutí vrbové. (Roček, 2014, Štícha, 2017)

Z kůry některých stromů lze získat třísloviny. Vyskytují se například v kůře dubové, smrkové ale i v ovoci. Jsou to složité organické látky rozpustné ve vodě a v alkoholu. Těží se loupáním v době mízy. V dnešní době se k nám třísloviny spíše dováží, nebo se vyrábí synteticky. (Roček, 2014)

Lýko se pro svou pevnost, pružnost, ohebnost a trvanlivost využívá v textilním průmyslu. Lze jej ale také využít jako vazačský materiál například v zahradnictví, nebo na výrobu pleteného zboží, jako jsou provazy, rohože, podložky nebo koše. Nejlepší lýko pro tyto účely má u nás lípa (*Tilia spp.*), těží se z mladších stromů nebo větví, těží se na jaře v době mízy. Pokácené dřevo se rozřeže na kratší kusy, které se pak loupou. Loupaní kůry musí proběhnout neprodleně, než začne zasychat. V dnešní době je naše domácí lýko nahrazováno lýkem dováženým z ciziny. (Roček, 2014)

Další surovinou získávanou ze stromů je pryskyřice, která se získává smolařením ze zraněných stromů. K nám se nyní dováží z ciziny, obdobně jako korek, který se získává z kůry dubu korkového (*Quercus suber L.*). (Roček, 2014)

3. 3. Okres Praha – východ

Okres Praha – východ má rozlohu 755 km² a z toho 22,5 % tvoří lesy. Na území tohoto okresu se nachází dvě národní přírodní rezervace, rozsáhlý lesní komplex Voděradské bučiny a Větrušická rokle. Voděradské bučiny jsou přírodní rezervací již od roku 1965 a rozkládá se na katastrálním území Jevan, Vyžlovky a Černých Voděrad. Rozloha činí 660 ha a jedná se o chráněný porost bučin na rozhraní dubového a bukového vegetačního stupně, s řadou významných geomorfologických jevů, které vznikly mrazovým zvětráváním vlivem půdního ledu a větrné eroze. Rezervace slouží pro akademické účely a vědeckému výzkumu lesnické fakulty. V lese se nachází naučná stezka pro veřejnost. Není to ovšem z daleka jediná naučná stezka na území lesů okresu Praha – východ, okres se pyšní mnoha udržovanými turistickými stezkami a cyklostezkami. (Kolektiv autorů, 1989, Český statistický úřad, 2020)

Do okresu Praha – východ náleží celkem 110 obcí, z čehož 8 má přiznán statut města a 4 statut městys. Nejnižší nadmořská výška je 166 m v okolí Labe a nejvyšší je vrch Pecný s nadmořskou výškou 545 m. (Kolektiv autorů, 1989, Český statistický úřad, 2020)

4. Metodika

4. 1. Příprava dotazníku

Pro získání názorů veřejnosti v okrese Praha – východ, bylo potřeba vytvořit dotazníkové šetření. Otázky byly předem stanovené, aby korespondovaly se šetřením, které probíhalo v rámci celé České republiky. Již v úvodu dotazníku bylo uvedeno, že se tento výzkum týká pouze respondentů okresu Praha – východ, čímž mělo dojít k omezení případného vyplňování respondenty z jiného okresu. Vyplnění dotazníku trvalo v průměru okolo 10 minut. Otázek bylo 12, ovšem některé z nich poskytují širší pohled na dotaz a byly tedy diferenciovány do několika podrobnějších bodů, které se hodnotily číselnou stupnicí. Jedná se o otázky č. 1, 2 a 10, kde jsou odpovědi diferenciovány do většího počtu bodů. Na všechny otázky byly připraveny odpovědi, až na dvě poslední otevřené otázky. Každou otázku bylo nutné zodpovědět, pro pokračování k další otázce a tím úspěšně dotazník dokončit.

4. 2. Otázky

První otázka se zabývala důležitostí jednotlivých produktů a služeb lesa a lesních ekosystémů. Tato otázka byla rozdělena do 15 bodů, které měl respondent zhodnotit číslem od 0 do 4, z čehož 0 = nevím, 1 = vůbec není důležité, 2 = spíše nedůležité, 3 = částečně důležité, 4 = velmi důležité. Hodnotilo se těchto 15 bodů:

1. Produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin v ovzduší
2. Dřevo pro topení, pro stavební účely, dřevo pro výrobu dekorací...)
3. Houby, lesní plody, léčivé byliny a jiné nedřevní produkty
4. Zadržování vody, zásobárna čisté vody
5. Ochrana proti povodním a záplavám
6. Zmírňování klimatické změny a ukládání uhlíku do stromů
7. Brání erozi půdy a krajiny
8. Zachycování prachu a ochrana proti hluku
9. Přirozené místo výskytu zvěře, ptáků a hmyzu

10. Pracovní příležitosti a podpora rozvoje venkova
11. Veřejný prostor pro rekreaci (turistika, geocaching, kempování, lov, pozorování ptáků...)
12. Sportovní aktivity (běžecké závody...)
13. Zvyšování krásy krajiny
14. Kulturní dědictví (pověsti, pohádky, tradice, zvyky...)
15. Meditace a relaxace (možnost být v souladu s přírodou)

Druhá otázka se zabývala očekáváním návštěvníků, kteří do lesa vstoupí. Hodnocena byla obdobným způsobem, avšak tentokrát číselnou stupnicí od 1 do 7, kde 1 byla nejmenší očekávání a 7 nejvyšší očekávání. Jednalo se o těchto 22 bodů:

1. Les s jasně viditelnými trasami s turistickým značením a s informačními cedulemi
2. Les s občerstvovacím zařízením u hlavních vstupů do lesa
3. Les, do kterého je snadný přístup s kočárkem, pro handicapované a méně mobilní osoby (zpevněné cesty)
4. Les se stezkami pro cyklisty
5. Les se sportovním zařízením pro trávení aktivního volného času (lanové stezky pro šplhání ve stromech, lanový skluz, venkovní fitness...)
6. Les se vzdělávacími stezkami, přístřešky, vyhlídkovými věžemi...
7. Les, kde je blízko parkoviště
8. Les, kde jsou studánky, potoky a jezera
9. Les, kde je možné pozorovat zvířata v jejich přirozeném prostředí
10. Les, kde rostou vzácné stromy a rostliny
11. Les, kde se nacházejí zajímavé přírodní atrakce jako např. skály, jeskyně, vodopády...
12. Les, kde se příliš nevyskytují stromy a rostliny produkující pyl způsobující alergie
13. Tichý les s minimem lidí a bez ruchu
14. Les, kde je možné sbírat houby a lesní plody
15. Les s otevřeným přístupem do všech jeho částí
16. Les s turistickými trasami a cestami, které nejsou zarostlé trávou a ostružiním

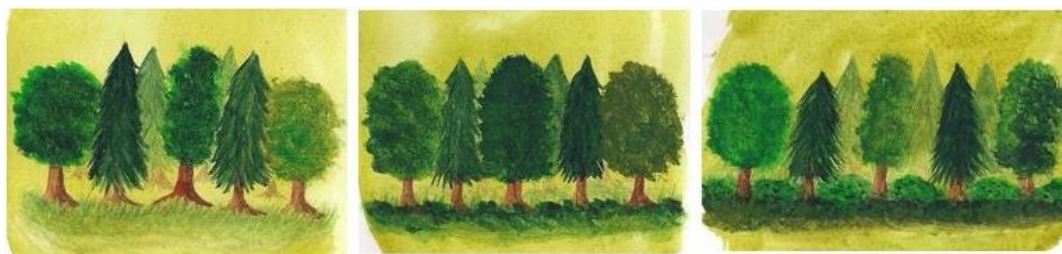
17. Les, kde myslivci kontrolují stav divokých prasat a ostatní zvěře (aby nedošlo k jejich přemnožení a nevznikaly škody v lese)
18. Lesní půda bez zbytků větví a vytěženého dříví
19. Přírozený les bez zásahu člověka s nedotčenými místy a útočišti pro zvěř.
20. Les s dechberoucími výhledy
21. Les jako součást romantické scenérie krajiny
22. Možnost dýchat čerstvý vzduch

Ve třetí otázce se volil typ lesa podle subjektivní volby respondenta, zda preferuje les listnatý, jehličnatý či smíšený. Čtvrtá otázka navazovala volbou příslušného obrázku, který vyjadřoval daný typ lesa (viz. obrázek).

Obrázek 1 Typy lesa (Maturová, 2019)

Pátá otázka se týkala lesního podrostu, respondent měl tedy zvolit, zda preferuje les bez přílišného podrostu a keřového patra, které znesnadňují rozhled, nebo střední hustotu podrostu, nebo vyšší hustotu, husté keřové patro a podrost v lese. Šestá otázka opět navazovala na předchozí otázku, šlo opět o volbu obrázku ztvárňující daný podrost (viz. obrázek).

Obrázek 2 Podrost (Maturová, 2019)

Otázka sedmá se týkala výskytu mrtvého dřeva v lese. Respondent měl vybrat, zda preferuje v lese minimum mrtvého dřeva, nebo střední výskyt mrtvého dřeva, či vysoký výskyt mrtvého dřeva. Osmá otázka opět demonstrovala náhled odpovědí k předchozí otázce, respondent měl tedy zvolit obrázek s výskytem mrtvého dřeva, podle množství, které preferuje (viz. obrázek).

Obrázek 3 Mrtvé dřevo (Maturová, 2019)

Otázka devátá obeznámila respondenta o vlastnictví lesů, tedy že zhruba ½ českých lesů patří státu, a respondent se vyjádřil, zda by měl zájem nějakým způsobem ovlivňovat rozhodování týkající se hospodaření v českých lesích. Na výběr byla číselná řada od 0 do 4, při čemž 0 = nevím, nejsem si jist, 1 = rozhodně ne, 2 = spíše ne, 3 = spíše ano, 4 = rozhodně ano.

V desáté otázce měl respondent pomocí číselné řady vyjádřit, jaký zájem má zapojit se do aktivit souvisejících s hospodařením v českých lesích. Na výběr byla číselná řada od 0 do 4, kde 0 = nevím, nejsem si jist, 1 = rozhodně ne, 2 = spíše ne, 3 = spíše ano, 4 = rozhodně ano. Jednalo se o těchto 9 aktivit:

1. Dobrovolný sběr odpadků
2. Sazení stromků
3. Účastnit se vzdělávacích programů a s nimi souvisejících workshopů s lesnickou tematikou
4. Odstraňování nežádoucích invazivních druhů rostlin
5. Dobrovolně se starat se o turistické stezky a chodníky
6. Navštěvovat lokální schůzky s možností vyjádřit se k aktuálním problémům
7. Poskytnout malý finanční příspěvek do fondu na rozvoj českých lesů
8. Přijímání e-mailových upozornění a aktuálních zpráv o důležitých lesnických problémech

9. Sdílení vašich zkušeností na sociálních sítích např. formou fotografie s označením #zdravěčeskélesy

Otázka jedenáct se tázala, jakým způsobem respondent získává informace o lesnické problematice. Na výběr bylo těchto 6 možností (bylo možné zvolit i více odpovědí):

- a) Internet (zdroj si neověřuji)
- b) Odborné články (na internetu, v časopisech, s dohledatelným zdrojem)
- c) Média (televize, rádio...)
- d) Odborné přednášky
- e) Problematika lesnictví mě nezajímá
- f) Jiné (otevřená otázka)

Poslední otázka číslo dvanáct byla otevřená a vyzývala respondenty k případnému vyjádření spokojenosti se službami a produkty, které poskytují naše lesy, případně mohli uvést návrh ke zvýšení jejich spokojenosti.

4. 3. Dotazníkové šetření

Pro dotazníkové šetření byl zvolen internetový online dotazník na internetových stránkách www.survio.cz, z důvodu snadné dostupnosti pro respondenty v okrese Praha – východ. Tento dotazník byl rozesílán prostřednictvím e-mailu a přes sociální sítě. Celková doba trvání online dotazníku byla 83 dní a celkem za tuto dobu odpovědělo 650 respondentů. Výsledky šetření byly vygenerovány prostřednictvím tabulkového softwaru Microsoft Excel a také ve formátu PDF. Tyto výsledky pak byly vyhodnocovány a následně graficky zpracovány.

5. Výsledky

Dotazník vyplnilo celkem 650 respondentů, a 653 respondentů dotazník nedokončilo, z celkového počtu návštěv dotazníku 1303 je výsledná úspěšnost dokončení dotazníku téměř 50 %.

5. 1. První otázka

Které produkty a služby vnímáte jako nejdůležitější?

Odpověď	Velmi důležité	Částečně důležité	Spíše nedůležité	Vůbec není důležité	Nevím
	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %
Produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin v ovzduší	603 92,8	41 6,3	2 0,3	3 0,5	1 0,2
Dřevo pro topení, pro stavební účely, dřevo pro výrobu dekorací...)	198 30,5	328 50,5	105 16,2	16 2,5	3 0,5
Houby, lesní plody, léčivé byliny a jiné nedřevní produkty	310 47,7	262 40,3	69 10,6	9 1,4	0 0
Zadržování vody, zásobárna čisté vody	609 93,7	36 5,5	3 0,5	1 0,2	1 0,2
Ochrana proti povodním a záplavám	490 75,4	123 18,9	25 3,8	6 0,9	6 0,9
Zmírňování klimatické změny a ukládání uhlíku do stromů	431 66,3	150 23,1	30 4,6	10 1,5	29 4,5
Brání erozi půdy a krajiny	487 74,9	116 17,8	23 3,5	5 0,8	19 2,9
Zachycování prachu a ochrana proti hluku	352 54,2	212 32,6	75 11,5	9 1,4	2 0,3
Přirozené místo výskytu zvěře, ptáků a hmyzu	586 90,2	54 8,3	8 1,2	2 0,3	0 0

Pracovní příležitosti a podpora rozvoje venkova	140 21,5	323 49,7	140 21,5	37 5,7	10 1,5
Veřejný prostor pro rekreaci (turistika, geocaching, kempování, lov, pozorování ptáků...)	159 24,5	301 46,3	152 23,4	36 5,5	2 0,3
Sportovní aktivity (běžecké závody...)	63 9,7	224 34,5	221 34	129 19,8	13 2
Zvyšování krásy krajiny	261 40,2	259 39,8	108 16,6	20 3,1	2 0,3
Kulturní dědictví (pověsti, pohádky, tradice, zvyky...)	215 33,1	255 39,2	139 21,4	36 5,5	5 0,8
Meditace a relaxace (možnost být v souladu s přírodou)	236 36,3	249 38,3	124 19,1	38 5,8	3 0,5

Tabulka 1 Odpovědi k první otázce

První bod, tedy produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin z ovzduší, se ukázal pro veřejnost jako stěžejní. 603 respondentů z 650 uvedlo u tohoto bodu odpověď velmi důležité a pouze 3, že tato funkce není důležitá vůbec. 41 respondentů zvolilo odpověď částečně důležité, 2 spíše nedůležité a 1 zvolil odpověď nevím.

U druhého bodu, dřevo pro topení, pro stavební účely, dřevo pro výrobu dekorací, byla nejčastější odpověď částečně důležité, kterou zvolilo 328 respondentů, dále odpověď velmi důležité s počtem 198 hlasů, spíše nedůležité 105 hlasů, vůbec není důležité 16 a 3 respondenti zvolili odpověď nevím.

Bod třetí houby, lesní plody, léčivé byliny a jiné nedřevní produkty, získal nejvíce hlasů u možnosti velmi důležité, tedy 310, dále částečně důležité 262, spíše nedůležité 69 a vůbec není důležité 9 hlasů. Variantu nevím nezvolil žádný z respondentů.

Čtvrtý bod, zadržování vody, zásobárna čisté vody získal nejvíce hlasů u odpovědi velmi důležité, konkrétně 609. Dále zvolili respondenti odpověď

částečně důležité s 36 hlasy, spíše nedůležité 3 hlasy, vůbec není důležité 1 hlas a odpověď nevím též 1 hlas.

U pátého bodu, ochrana proti povodním a záplavám, byla nejčastější odpověď velmi důležité s 490 hlasy, potom odpověď částečně důležité se 123 hlasy, spíše nedůležité s 25 hlasy, odpověď vůbec není důležité získala 6 hlasů a odpověď nevím též 6 hlasů.

Šestý bod, zmírňování klimatické změny a ukládání uhlíku do stromů, získal nejvíce hlasů u odpovědi velmi důležité, konkrétně 431, dále pak odpověď částečně důležité 150 hlasů, spíše nedůležité 30 hlasů, vůbec není důležité 10 hlasů a odpověď nevím 29 hlasů.

U sedmého bodu, brání erozi půdy a krajiny, zvolili respondenti jako nejčtenější odpověď velmi důležité, se 487 hlasy. Následuje odpověď částečně důležité se 116 hlasy, spíše nedůležité 23 hlasů, vůbec není důležité 9 hlasů a odpověď nevím 19 hlasů.

Osmý bod, zachycování prachu a ochrana proti hluku, získal nejvíce hlasů u odpovědi velmi důležité, tedy 352 hlasů. Následovala odpověď částečně důležité s 212 hlasy, spíše nedůležité se 75 hlasy, odpověď vůbec není důležité získala 9 hlasů a odpověď nevím pouze hlasy 2.

Devátý bod, přirozené místo výskytu zvěře, ptáků a hmyzu, získal s převahou nejvíce hlasů u odpovědi velmi důležité, 586 hlasů, následovala odpověď částečně důležité s 54 hlasy, odpověď spíše nedůležité získala 8 hlasů, vůbec není důležité 2 hlasy. Odpověď nevím nevolil žádný respondent.

Bod deset, pracovní příležitosti a podpora rozvoje venkova, měl nejvíce hlasů u odpovědi částečně důležité, tedy 323 hlasů, dále odpověď velmi důležité a spíše nedůležité získaly stejný počet hlasů, a to 140. Odpověď vůbec není důležité získala 37 hlasů a nevím 10 hlasů.

Jedenáctý bod, veřejný prostor pro rekreaci (turistika, geocaching, kempování, lov, pozorování ptáků...), získala nejvíce hlasů u odpovědi částečně důležité, konkrétně 301, odpověď velmi důležité 159 hlasů, odpověď spíše nedůležité 152 hlasů, vůbec není důležité 36 hlasů a odpověď nevím 2 hlasy.

U dvanáctého bodu, sportovní aktivity (běžecké závody...), byla nejčastější odpověď částečně důležitá s 224 hlasy, ale těsně za ní respondenti zvolili odpověď spíše nedůležitá s 221 hlasy. Odpověď vůbec není důležitá získala 129 hlasů a velmi důležitá hlasů 63. Odpověď nevím získala 13 hlasů.

Bod třináct, zvyšování krásy krajiny, získal nejvíce bodů u odpovědi velmi důležitá s 261 hlasy, těsně za ní získala nejvíce bodů odpověď částečně důležitá s 259 hlasy, dále odpověď částečně důležitá získala 108 hlasů, vůbec není důležitá 20 hlasů a nevím 2 hlasy.

Čtrnáctý bod, kulturní dědictví (pověsti, pohádky, tradice, zvyky...), měla nejvíce hlasů u odpovědi částečně důležitá, a to 255 hlasů, dále odpověď velmi důležitá 215 hlasů, spíše nedůležitá 139 hlasů, vůbec není důležitá 36 hlasů a nevím 5 hlasů.

Bod patnáct, meditace a relaxace (možnost být v souladu s přírodou), získala od respondentů nejvíce hlasů u odpovědi částečně důležitá, tedy 249 hlasů, dále odpověď velmi důležitá 236 hlasů, spíše nedůležitá 124 hlasů, vůbec není důležitá 38 hlasů a nevím 3 hlasy.

U první otázky dosahovaly výsledky hodnot u odpovědi velmi důležitá v rozmezí od 9,7 % do 93,7 %, spíše důležitá 5,5 % až 50,5 %, spíše nedůležitá 0,3 % až 23,4 %, vůbec není důležitá 0,2 až 19,8 % a nevím 0 % až 4,5 %. Nejvyšší hodnoty odpovědí velmi důležitá získal bod zadržování vody, zásobárna čisté vody s výsledkem 93,7 %, dále bod produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin v ovzduší, který získal 92,8 % a bod přirozené místo výskytu zvěře, hmyzu a ptáků, který získal 90,2 %. Naopak nejnižší výsledek získala odpověď velmi důležitá v bodě sportovní aktivity (běžecké závody), a to 9,7 %. Odpověď spíše důležitá dosáhla nejvyšší výsledek u bodu dřevo pro topení, pro stavební účely, dřevo pro výrobu dekorací..., a to konkrétně 50,5 %. Všechny body získaly více hlasů od respondentů v bodech velmi důležitá a spíše důležitá nežli spíše nedůležitá, vůbec není důležitá a nevím.

5. 2. Druhá otázka

Co očekáváte, když vstoupíte do lesa? Faktory, které ovlivňují atraktivitu lesa. Body této otázky byly hodnoceny na stupnici od 1 do 7, kde 1 = nejméně očekávané a 7 = nejočekávanější.

Odpověď	1	2	3	4	5	6	7
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
	%	%	%	%	%	%	%
Les s jasně viditelnými trasami s turistickým značením a s informačními cedulemi	133 20,7	102 15,5	122 18,8	124 19,1	100 15,4	27 4,2	42 6,5
Les s občerstvovacím zařízením u hlavních vstupů do lesa	481 74	61 9,4	25 3,8	23 3,5	10 1,5	12 1,8	38 5,8
Les, do kterého je snadný přístup s kočárkem, pro handicapované a méně mobilní osoby (zpevněné cesty)	173 26,6	141 21,7	130 20	93 14,3	51 7,8	32 4,9	30 4,6
Les se stezkami pro cyklisty	207 31,8	118 18,2	112 17,2	99 15,2	55 8,5	27 4,2	32 4,9
Les se sportovním zařízením pro trávení aktivního volného času (lanové stezky, venkovní fitness...)	276 42,5	125 19,2	100 15,4	62 9,5	37 5,7	18 2,8	32 4,9
Les se vzdělávacími stezkami, přístřešky, vyhlídkovými věžemi...	98 15,1	106 16,3	117 18	113 17,4	123 18,9	60 9,2	33 5,1
Les, kde je blízko parkoviště	344 52,9	94 14,5	82 12,6	48 7,4	23 3,5	22 3,4	37 5,7

Les, kde jsou studánky, potoky a jezera	52 8	17 2,6	32 4,9	35 5,4	72 11,1	103 15,8	339 52,2
Les, kde je možné pozorovat zvířata v jejich přirozeném prostředí	51 7,8	24 3,7	23 3,5	56 8,6	85 13,1	99 15,2	339 52,2
Les, kde rostou vzácné stromy a rostliny	50 7,7	30 4,6	49 7,5	72 11,1	79 12,2	86 13,2	284 43,7
Les, kde se nacházejí zajímavé přírodní atrakce, jako např. skály, jeskyně, vodopády...	40 6,2	34 5,2	31 4,8	90 13,8	93 14,3	92 14,2	270 41,5
Les, kde se příliš nevyskytují stromy a rostliny produkující pyl způsobující alergie	375 57,7	76 11,7	48 7,4	61 9,4	26 4	22 3,4	42 6,5
Tichý les, s minimem lidí a bez ruchu	51 7,8	26 4	26 4	49 7,5	64 9,8	113 17,4	321 49,4
Les, kde je možné sbírat houby a lesní plody	35 5,4	30 4,6	35 5,4	45 6,9	109 16,8	127 19,5	269 41,4
Les s otevřeným přístupem do všech jeho částí	65 10	45 6,9	75 11,5	110 16,9	93 14,3	77 11,8	185 28,5
Les s turistickými trasami a cestami, které nejsou zarostlé trávou a ostružiním	121 18,6	93 14,3	101 15,5	129 19,8	97 14,9	62 9,5	47 7,2
Les, kde myslivci kontrolují stav divokých prasat a ostatní zvěře (aby nedošlo k jejich přemnožení a nevznikaly škody v lese)	58 8,9	50 7,7	62 9,5	100 15,4	110 16,9	118 18,2	152 23,4
Lesní půda bez zbytků větví a vytěženého dříví	139 21,4	94 14,5	116 17,8	115 17,7	72 11,1	54 8,3	60 9,2

Přirozený les bez zásahu člověka s nedotčenými místy a útočišti pro zvěř	45 6,9	39 6	61 9,4	107 16,5	91 14	103 15,8	204 31,4
Les s dechberoucími výhledy	63 9,7	66 10,2	66 10,2	136 20,9	101 15,5	72 11,1	146 22,5
Les jako součást romantické scenérie krajiny	53 8,2	43 6,6	78 12	108 16,6	103 15,8	91 14	174 26,8
Možnost dýchat čerstvý vzduch	58 8,9	9 1,4	6 0,9	13 2	23 3,5	53 8,2	488 75,1

Tabulka 2 Odpovědi ke druhé otázce

První bod, les s jasně viditelnými trasami s turistickým značením a s informačními cedulemi, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 133 hlasů, 2 = 102 hlasů, 3 = 122 hlasů, 4 = 124 hlasů, 5 = 100 hlasů, 6 = 27 a neočekávanější 7 = 42 hlasů.

Druhý bod, les s občerstvovacím zařízením u hlavních vstupů do lesa, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 481 hlasů, 2 = 61 hlasů, neočekávanější 7 = 38 hlasů, 3 = 25 hlasů, 4 = 23 hlasů, 6 = 12 hlasů a 5 = 10 hlasů.

Třetí bod, les, do kterého je snadný přístup s kočárkem, pro handicapované a méně mobilní osoby (zpevněné cesty), získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 173 hlasů, 2 = 141 hlasů, 3 = 130 hlasů, 4 = 93 hlasů, 5 = 51 hlasů, 6 = 32 hlasů a neočekávanější 7 = 30 hlasů.

Čtvrtý bod, les se stezkami pro cyklisty, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 207 hlasů, 2 = 118 hlasů, 3 = 112 hlasů, 4 = 99 hlasů, 5 = 55 hlasů, neočekávanější 7 = 32 hlasů a 6 = 27 hlasů.

Pátý bod, les se sportovním zařízením pro trávení aktivního volného času (lanové stezky, venkovní fitness...), získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 276 hlasů, 2 = 125 hlasů,

3 = 100 hlasů, 4 = 62 hlasů, 5 = 37 hlasů, neočekávanější 7 = 32 hlasů a 6 = 18 hlasů.

Šestý bod, les se vzdělávacími stezkami, přístřešky, vyhlídkovými věžemi..., získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi 5 = 123 hlasů, 3 = 117 hlasů, 4 = 113 hlasů, 2 = 106 hlasů, 1 = 98 hlasů, 6 = 60 hlasů a neočekávanější 7 = 33.

Sedmý bod, les, kde je blízko parkoviště, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 344 hlasů, 2 = 94 hlasů, 3 = 82 hlasů, 4 = 42 hlasů, neočekávanější 7 = 37 hlasů, 5 = 23 hlasů a 6 = 22 hlasů.

Osmý bod, les, kde jsou studánky, potoky a jezera, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi neočekávanější 7 = 339 hlasů, 6 = 103 hlasů, 5 = 72 hlasů, nejméně očekávané 1 = 52 hlasů, 4 = 35 hlasů, 3 = 32 hlasů a 2 = 17 hlasů.

Devátý bod, les, kde je možné pozorovat zvířata v jejich přirozeném prostředí, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi neočekávanější 7 = 312 hlasů, 6 = 99 hlasů, 5 = 56 hlasů, nejméně očekávané 1 = 51 hlasů, 2 = 24 hlasů a 3 = 23 hlasů.

Desátý bod, les, kde rostou vzácné stromy a rostliny, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi neočekávanější 7 = 284 hlasů, 6 = 86 hlasů, 5 = 79 hlasů, 4 = 72 hlasů, nejméně očekávané 1 = 50 hlasů, 3 = 49 hlasů a 2 = 20 hlasů.

Jedenáctý bod, les, kde se nacházejí zajímavé přírodní atrakce jako např. skály, jeskyně, vodopády..., získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi neočekávanější 7 = 270 hlasů, 5 = 93 hlasů, 6 = 92 hlasů, 4 = 90 hlasů, nejméně očekávané 1 = 40 hlasů, 2 = 34 hlasů a 3 = 31 hlasů.

Dvanáctý bod, les, kde se příliš nevyskytují stromy a rostliny produkující pyl způsobující alergie, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 375 hlasů, 2 = 76 hlasů, 4 = 61 hlasů, 3 = 48 hlasů, neočekávanější 7 = 42 hlasů, 5 = 26 hlasů a 6 = 22 hlasů.

Třináctý bod, tichý les s minimem lidí a bez ruchu, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 321 hlasů, 6 = 113 hlasů, 5 = 49 hlasů, nejméně očekávané 1 = 51 hlasů, 4 = 49 hlasů, 2 = 26 hlasů a 3 = 26 hlasů.

Čtrnáctý bod, les, kde je možné sbírat houby a lesní plody, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 269 hlasů, 6 = 127 hlasů, 5 = 109 hlasů, 4 = 45 hlasů, 3 = 35 hlasů, nejméně očekávané 1 = 35 hlasů a 2 = 30 hlasů.

Patnáctý bod, les s otevřeným přístupem do všech jeho částí, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejvíce očekávané 7 = 185 hlasů, 4 = 110 hlasů, 5 = 93 hlasů, 6 = 77 hlasů, 3 = 75 hlasů, nejméně očekávané 1 = 65 hlasů a 2 = 45 hlasů.

Šestnáctý bod, les, s turistickými trasami a cestami, které nejsou zarostlé trávou a ostružiním, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi 4 = 129 hlasů, nejméně očekávané 1 = 121 hlasů, 3 = 101 hlasů, 5 = 97 hlasů, 2 = 93 hlasů, 6 = 62 hlasů a nejvíce očekávané 7 = 47 hlasů.

Sedmnáctý bod, les, kde myslivci kontrolují stav divokých prasat a ostatní zvěře (aby nedošlo k jejich přemnožení a nevznikaly škody v lese), získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 152 hlasů, 6 = 118 hlasů, 5 = 110 hlasů, 4 = 100 hlasů, 3 = 62 hlasů, nejméně očekávané 1 = 58 hlasů a 2 = 50 hlasů.

Osmnáctý bod, lesní půda bez zbytků větví a vytěženého dříví, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejméně očekávané 1 = 139 hlasů, 3 = 116 hlasů, 4 = 115 hlasů, 2 = 94 hlasů, 5 = 72 hlasů, nejočekávanější 7 = 60 hlasů a 6 = 54 hlasů.

Devatenáctý bod, přirozený les bez zásahu člověka s nedotčenými místy a útočišti pro zvěř, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 204 hlasů, 4 = 107 hlasů, 6 = 103 hlasů, 5 = 91 hlasů, 3 = 61 hlasů, nejméně očekávané 1 = 45 hlasů a 2 = 39 hlasů.

Dvacátý bod, les s dechberoucími výhledy, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejvíce očekávané 7 = 146 hlasů, 4 = 136 hlasů, 5 = 101 hlasů, 6 = 72 hlasů, 3 = 66 hlasů, 2 = 66 hlasů a nejméně očekávané 1 = 63 hlasů.

Dvacátý první bod, les jako součást romantické scenérie, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 174 hlasů, 4 = 108 hlasů, 5 = 103 hlasů, 6 = 91 hlasů, 3 = 78 hlasů, nejméně očekávané 1 = 53 hlasů a 2 = 43 hlasů.

Dvacátý druhý bod, možnost dýchat čerstvý vzduch, získal od respondentů hodnocení v pořadí od nejčtenější odpovědi nejočekávanější 7 = 488 hlasů, nejméně očekávané 1 = 58 hlasů, 6 = 53 hlasů, 5 = 23 hlasů, 4 = 13 hlasů, 2 = 9 hlasů a 3 = 6 hlasů.

Výsledky odpovědí v jednotlivých bodech se pohybovaly u odpovědi nejméně očekávané 1 v rozmezí od 5,4 % do 74 %, u odpovědi 2 v rozmezí 1,4 % do 21,7 %, u odpovědi 3 v rozmezí 0,9 % až 20 %, u odpovědi 4 v rozmezí od 2 % do 20,9 %, u odpovědi 5 v rozmezí 1,5 % až 16,9 %, u odpovědi 6 v rozmezí 1,8 % až 19,5 % a u odpovědi nejočekávanější 7 v rozmezí 4,6 % až 75,1 %. Nejvyšší hodnotu u odpovědi nejméně očekávané 1 získal bod les s občerstvovacím zařízením u hlavních vstupů do lesa, a to tedy 74 %. Nejvyšší hodnotu u odpovědi nejočekávanější 7 získal bod možnost dýchat čerstvý vzduch a to konkrétně 75,1 %.

5. 3. Třetí otázka

Upřednostňujete les: listnatý, jehličnatý, smíšený.

Graf 1 Druhová skladba lesa

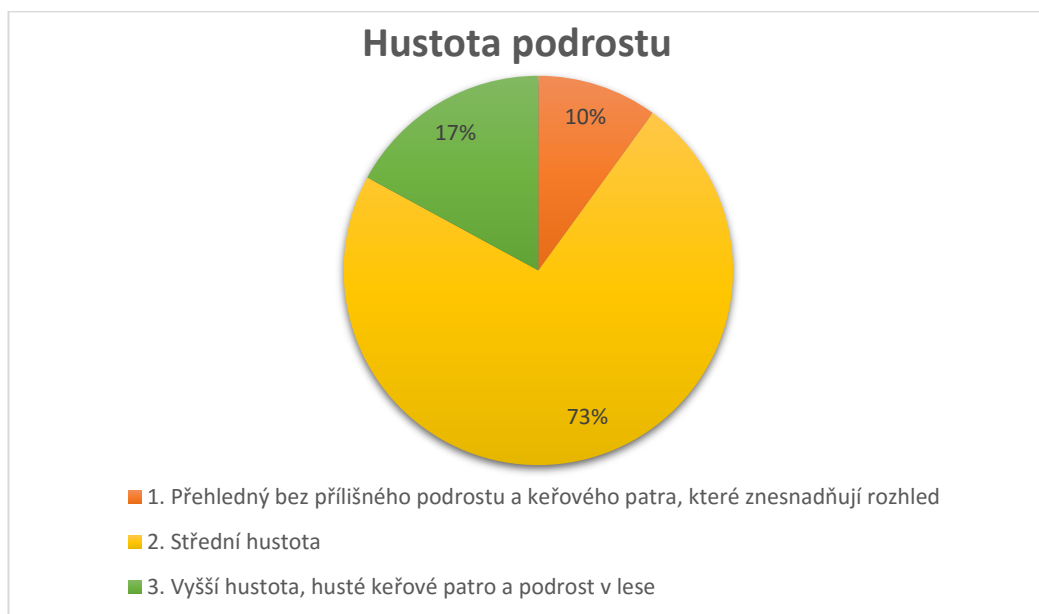
U této otázky zvolila většina respondentů odpověď smíšený, získala tedy 553 hlasů. Odpověď jehličnatý získala 71 hlasů a listnatý 26 hlasů.

V porovnání se čtvrtou otázkou, kde měli respondenti volit obrázek příslušného porostu jsou rozdíly volby minimální. Obrázek smíšeného porostu zvolilo též 553 respondentů, obrázek jehličnatého porostu zvolilo 74 respondentů a obrázek listnatého porostu 23 respondentů.

Z této otázky vyplývá, že 85 % respondentů preferuje smíšený les, 11 % preferuje les jehličnatý a les listnatý preferují pouze 4 % z účastníků dotazníkového šetření.

5. 4. Pátá otázka

Preferujete les: přehledný bez přílišného podrostu a keřového patra, které znesnadňují rozhled, střední hustota, vyšší hustota, husté keřové patro a podrost v lese.

Graf 2 Hustota podrostu

U této otázky zvolila většina respondentů odpověď střední hustota, získala tedy 474 hlasů. Odpověď vyšší hustota, husté keřové patro a podrost v lese získala 111 hlasů a odpověď přehledný bez příslušného podrostu a keřového patra, které znesnadňují rozhled, získala 65 hlasů.

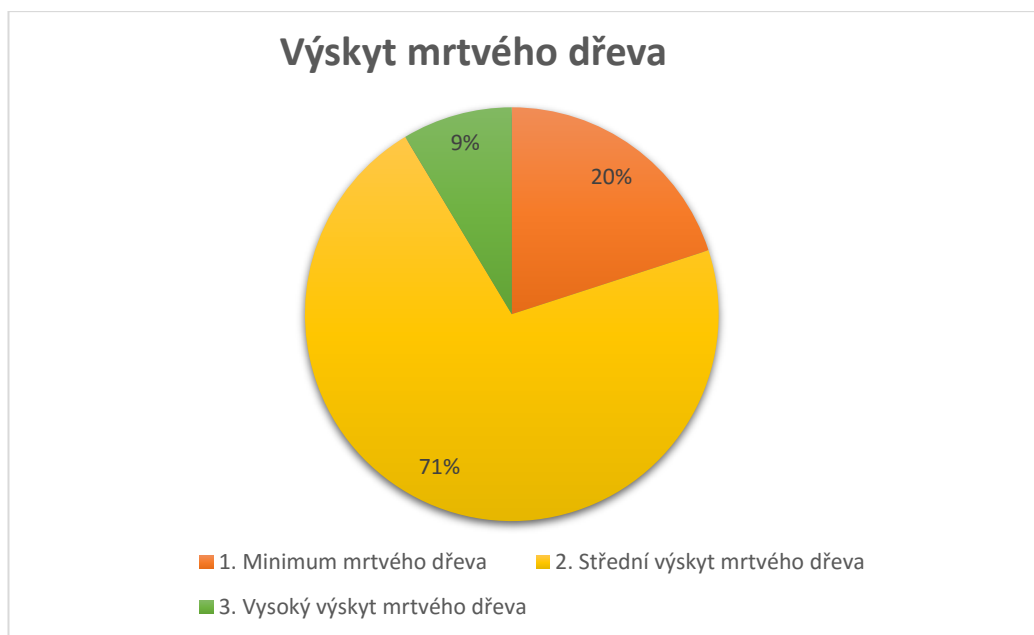
V porovnání se šestou otázkou, kde měli respondenti volit obrázek příslušného keřového patra se ovšem odpovědi mírně rozcházejí. Převažuje obrázek se střední hustotou, ale s méně hlasy, konkrétně 363, dále pak obrázek s vyšší hustotou, který získal 181 hlasů a obrázek bez keřového patra získal 106 hlasů.

Z těchto dvou otázek je zřejmé, jak se může subjektivní pohled rozcházet se všeobecnou definicí. Slovní a vizuální definice lesního podrostu působily na respondenty mírně odlišně. Zatím co slovní odpověď střední hustota zvolilo 73 % respondentů, obrázek střední hustoty zvolilo 56 % respondentů. Slovní odpověď vyšší hustota, husté keřové patro a podrost v lese, zvolilo 17 % respondentů a obrázek vyššího podrostu zvolilo 28 %. Slovní odpověď přehledný

bez přílišného podrostu a keřového patra, které znesnadňují pohled, zvolilo 10 % respondentů a obrázek bez keřového patra zvolilo 16 % respondentů.

5. 5. Sedmá otázka

Preferujete, aby se v lese přirozeně vyskytovalo mrtvé dřevo (ležící i stojící)?

Graf 3 Výskyt mrtvého dřeva

U této otázky zvolila většina respondentů odpověď střední výskyt mrtvého dřeva, získala tedy 464 hlasů. Odpověď minimum mrtvého dřeva získala 130 hlasů a odpověď vysoký výskyt mrtvého dřeva získala 56 hlasů.

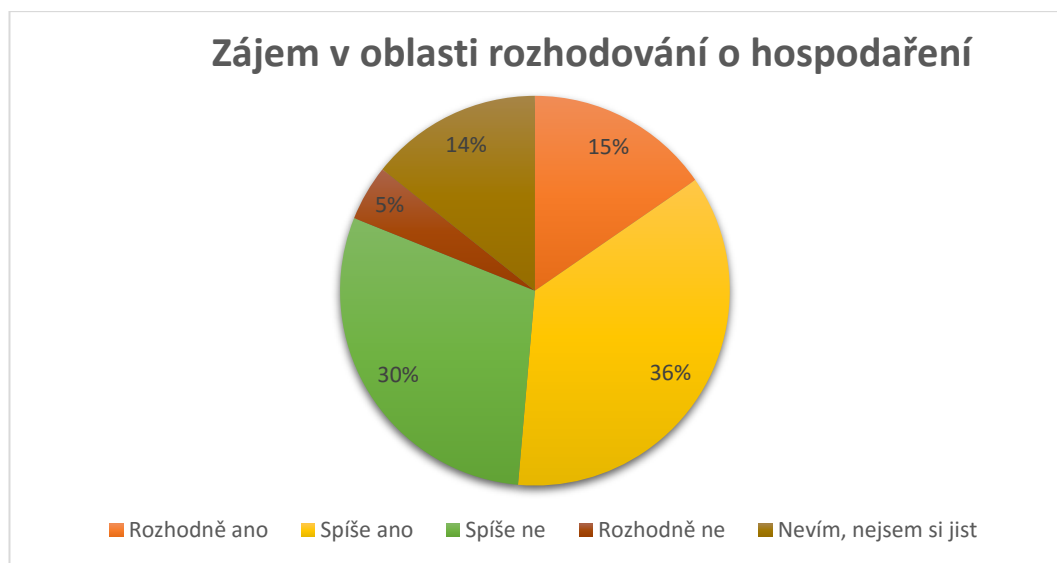
V porovnání s osmou otázkou, kde měli respondenti volit příslušný obrázek mrtvého dřeva se odpovědi lišily pouze mírně. Obrázek středního výskytu mrtvého dřeva získal 442 hlasů, obrázek minimálního výskytu mrtvého dřeva získal 135 hlasů a obrázek vysokého výskytu mrtvého dřeva získal 73 hlasů.

Slovní odpověď střední výskyt mrtvého dřeva zvolilo 71 % respondentů a obrázek středního výskytu mrtvého dřeva zvolilo 68 % respondentů. Slovní odpověď minimum mrtvého dřeva zvolilo 20 % respondentů a obrázek minima mrtvého dřeva 21 % respondentů. Slovní odpověď vysoký výskyt mrtvého dřeva

zvolilo 9 % respondentů a obrázek vysokého výskytu mrtvého dřeva 11 % respondentů.

5. 6. Devátá otázka

Zhruba ½ českých lesů patří státu. Měl(a) byste zájem se nějakým způsobem ovlivňovat rozhodování týkající se hospodaření v českých lesích?

Graf 4 Zájem v oblasti rozhodování o hospodaření

U této otázky volilo nejvíce respondentů odpověď spíše ano, získala 236 hlasů. Dále odpověď spíše ne 193 hlasů, odpověď rozhodně ano 100 hlasů, odpověď rozhodně ne 30 hlasů a nevím, nejsem si jist 93 hlasů.

Odpověď spíše ano zvolilo tedy 36 % respondentů, spíše ne 30 % respondentů, odpověď rozhodně ano 15 % respondentů, nevím, nejsem si jist 14 % respondentů a odpověď rozhodně ne zvolilo 5 % respondentů.

5. 7. Desátá otázka

Měl(a) byste zájem se nějakým způsobem zapojit do aktivit souvisejících s hospodařením v českých lesích.

Odpověď	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím, nejsem si jist
	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %
Dobrovolný sběr odpadků	182 28	307 47,2	105 16,2	16 2,5	40 6,2
Sázení stromků	206 31,7	307 47,2	104 16	12 1,8	21 3,2
Účastnit se vzdělávacích programů a s nimi souvisejících workshopů s lesnickou tematikou	69 10,6	219 33,7	262 40,8	45 6,9	52 8
Odstraňování nežádoucích invazivních druhů rostlin	72 11,1	219 33,7	265 40,8	45 6,9	52 8
Dobrovolně se starat o turistické stezky a chodníky	32 4,9	190 29,2	267 41,1	99 15,2	62 9,5
Navštěvovat lokální schůzky s možností vyjádřit se k aktuálním problémům	53 8,2	229 35,2	244 37,5	69 10,6	55 8,5
Poskytnout malý finanční příspěvek do fondu na rozvoj českých lesů	46 11,4	278 42,8	182 28	68 10,5	76 11,7
Přijímání emailových upozornění a aktuálních zpráv o důležitých lesnických problémech	74 11,4	209 32,2	225 34,6	93 14,3	49 7,5

Sdílení vašich zkušeností na sociálních sítích např. formou fotografie s označením #zdravéčeskélesy	77 11,8	218 33,5	203 31,2	91 14	61 9,4
---	-------------------	--------------------	--------------------	-----------------	------------------

Tabulka 3 Odpovědi k desáté otázce

První bod, dobrovolný sběr odpadků, dopadl u respondentů kladně, odpověď spíše ano získala 307 hlasů, rozhodně ano 182 hlasů, spíše ne 105 hlasů, nevím, nejsem si jist 40 hlasů a rozhodně ne 16 hlasů.

Druhý bod, sázení stromků, získal u odpovědi spíše ano 307 hlasů, rozhodně ano 206 hlasů, spíše ne 104 hlasů, nevím, nejsem si jist 21 hlasů a rozhodně ne 12 hlasů.

Třetí bod, účastnit se vzdělávacích programů a s nimi souvisejících workshopů s lesnickou tematikou, získal u odpovědi spíše ne 265 hlasů, spíše ano 219 hlasů, nevím, nejsem si jist 52 hlasů, rozhodně ano 69 hlasů a rozhodně ne 45 hlasů.

Čtvrtý bod, odstraňování nežádoucích invazivních druhů rostlin, získal u odpovědi spíše ne 265 hlasů, spíše ano 219 hlasů, rozhodně ano 72 hlasů, nevím, nejsem si jist 59 hlasů a rozhodně ne 38 hlasů.

Pátý bod, dobrovolně se starat o turistické stezky a chodníky, získal u odpovědi spíše ne 267 hlasů, spíše ano 190 hlasů, rozhodně ne 99 hlasů, nevím, nejsem si jist 62 hlasů a rozhodně ano 32 hlasů.

Šestý bod, navštěvovat lokální schůzky s možností vyjádřit se k aktuálním problémům, získal u odpovědi spíše ne 244 hlasů, spíše ano 229 hlasů, rozhodně ne 69 hlasů, nevím, nejsem si jist 55 hlasů a rozhodně ano 53 hlasů.

Sedmý bod, poskytnout malý finanční příspěvek do fondu na rozvoj českých lesů, získal u odpovědi spíše ano 278 hlasů, spíše ne 182 hlasů, nevím, nejsem si jist 76 hlasů, rozhodně ne 68 a rozhodně ano 46 hlasů.

Osmý bod, přijímání e-mailových upozornění a aktuálních zpráv o důležitých lesnických problémech, získal od respondentů u odpovědi spíše ne 225

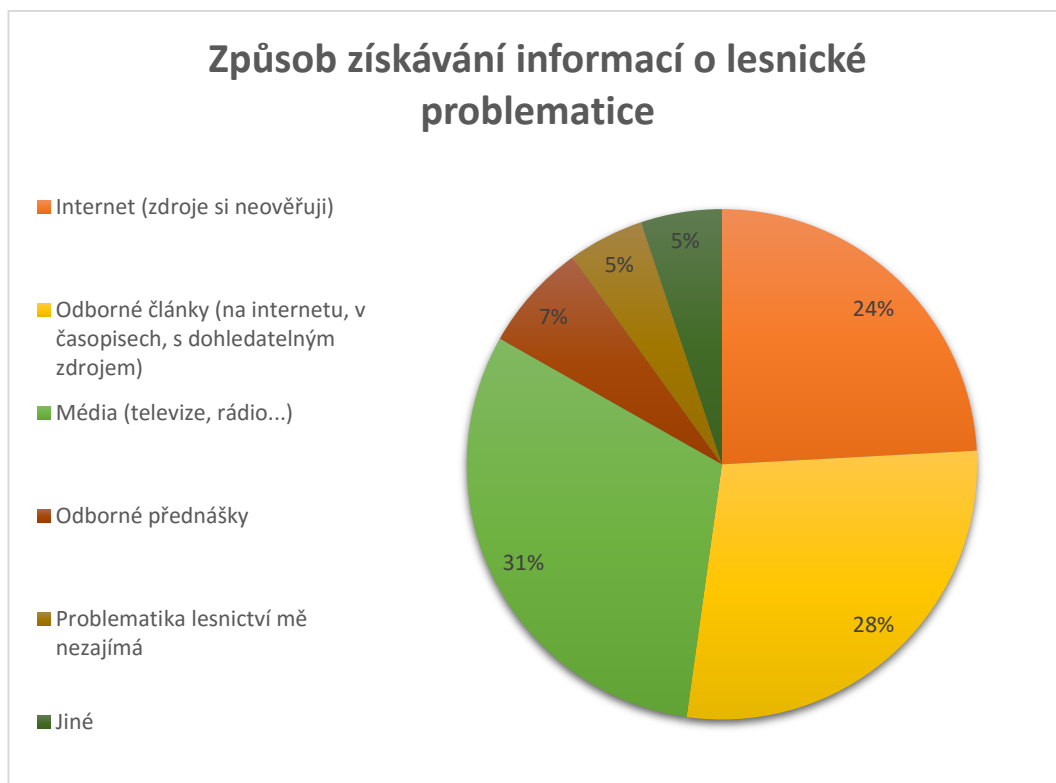
hlasů, spíše ano 209 hlasů, rozhodně ne 93 hlasů, rozhodně ano 74 hlasů a nevím, nejsem si jist 49 hlasů.

Devátý bod, sdílení vašich zkušeností na sociálních sítích např. formou fotografie s označením #zdravěčeskélesy, získal u odpovědi spíše ano 218 hlasů, spíše ne 203 hlasů, rozhodně ne 91 hlasů, rozhodně ano 77 hlasů a nevím, nejsem si jist 61 hlasů.

Rozmezí odpovědí respondentů v otázce zájmu zapojení se do aktivit souvisejících s hospodařením v českých lesích, se komplexně pohybovalo u odpovědi rozhodně ano mezi 4,9 % a 31,7 %, spíše ano 29,2 % až 47,2 %, spíše ne 16 % až 41,1 %, rozhodně ne 1,8 % až 15,2 % a nevím nejsem si jist 3,2 % až 11,7 %. Aktivita, u které respondenti zvolili nejčastěji odpověď rozhodně ano, byla sázení stromků, kterou zvolilo 31,7 % respondentů, tato aktivita získala i nejvíce odpovědí spíše ano, a to 47,2 %, zároveň tuto aktivitu volilo nejméně respondentů v odpovědi spíše ne, tedy 16 % dále pak získala nejnižší hodnotu u odpovědi rozhodně ne, a to pouhých 1,8 % a zároveň získala i nejnižší hodnotu u odpovědi nevím, nejsem si jist, konkrétně 3,2 %. Aktivita, u které respondenti zvolili nejčastěji odpověď spíše ne, byla dobrovolně se starat o turistické stezky a chodníky, tedy 41,1 %, zároveň získala nejvyšší hodnotu u odpovědi rozhodně ne, tedy 15,2 %, nejnižší hodnotu u odpovědi spíše ano, konkrétně 29,2 % a nejnižší hodnotu odpovědi rozhodně ano, pouhých 4,9 %. Nejvyšší hodnotu u odpovědi nevím, nejsem si jist, získala aktivita poskytnout malý finanční příspěvek do fondu na rozvoj českých lesů, a to 11,7 %.

5. 8. Jedenáctá otázka

Jakým způsobem získáváte informace o lesnické problematice?

Graf 5 Způsob získávání informací o lesnické problematice

U této otázky mohl respondent zvolit více možností. Odpověď média (televize, rádio...) získala nejvíce hlasů, tedy 308. Dále odpověď odborné články (na internetu, v časopisech, s dohledatelným zdrojem) získala 279 hlasů, odpověď internet (zdroje si neověřuji) 240 hlasů, odborné přednášky 68 hlasů a problematika lesnictví mě nezajímá byla zvolena v počtu 48 hlasů. U odpovědi jiné, která získala 51 hlasů, byli respondenti vyzváni, aby případné zdroje uvedli. Tito respondenti hojně uváděli jako zdroj informací své přátele, případně členy rodiny, kteří se problematice lesnictví věnují.

Z této otázky vyplývá že nejvíce upřednostňovaným zdrojem jsou média (televize, rádio...), která získala 31 %, dále odborné články (na internetu, v časopisech, s dohledatelným zdrojem), které získaly 28 %, internet (zdroje si neověřuji) 24 %, odborné přednášky pouhých 7 % a jiné zdroje 5 %. Dále pak 5 % získala odpověď problematika lesnictví mě nezajímá.

5. 9. Dvanáctá otázka

Máte nějaký návrh ke zvýšení vaší spokojenosti se službami a produkty, které poskytují naše lesy? Pokud ano, prosím, stručně uveďte. (otevřená otázka)

Tato otázka byla otevřená, respondent tedy mohl vyjádřit v plném rozsahu svůj názor, případně nějaké připomínky. Většina respondentů projevila spokojenost s chodem v lesích v okrese Praha – východ. Ovšem našlo se zde i několik poznámek, šlo například o přání větší osvěty pro veřejnost ohledně hospodaření a především ochrany, zvýšit množství odpadkových košů a zajistit jejich údržbu, zvýšit počet informačních tabulí, zvýšit počet vodních ploch, požadavky o úpravu vyjetých cest po těžební mechanizaci a snížení těžební činnosti, požadavky o vysázení nových stromů na vytěžené plochy a celkové zvýšení lesnatosti. Dále se vyskytovaly časté stížnosti na odpadky a nepořádek v lesích a na neukázněné návštěvníky.

6. Diskuze

6. 1. Zhodnocení vlastních výsledků

Z výše uvedených výsledků lze říci, že respondenti z okresu Praha – východ jsou spokojeni s lesem, který poskytuje přirozeně sám vše, co uspokojuje potřeby respondentů. Například se ukázalo, že respondenti preferují možnost být v souladu s přírodou, dýchat čerstvý vzduch, pozorovat zvěř v jejím přirozeném prostředí nebo sbírat houby a lesní plody spíše než potřebu mít v blízkosti lesa parkoviště, cyklostezky, či různé atrakce. Tento výsledek poukazuje na určitou nenáročnost návštěvníků lesa a lze jej brát jako kladný. Někteří respondenti v otevřené otázce číslo dvanáct dokonce uvedli, že by si přáli v okrese Praha – východ les zcela bezzásahový.

Výsledek preference druhové skladby lesa může být zcela subjektivní, ale může být zapříčiněn i kůrovcovou kalamitou, která v České republice nastala. V této souvislosti se v médiích i mezi odborníky často zmiňuje smíšený a druhově pestrý porost jako ideálním řešením. Výsledek preference podrostu lesa může být také zcela subjektivní, stejně jako preference mrtvého dřeva v lese. Nicméně u této otázky může být brána v potaz skutečnost, že mrtvé dřevo je užitečné pro širokou škálu živočichů.

V otázce získávání informací o problematice lesnictví zvítězila média nejspíše kvůli jejich nejsnazší dostupnosti a šíření mezi veřejnost, podobně jako internet.

Riziko nastává v případě nízké informovanosti veřejnosti v oblasti lesnické problematiky. Například některá vyjádření v otázce číslo dvanáct, kde měli respondenti potřebu vyjádřit, že nesouhlasí s množstvím těžných stromů a velikostí těžných ploch v okrese Praha – východ. Tento názor může být čistě subjektivní, nicméně může být zapříčiněn slabou informovaností ze strany lesnického sektoru, například s ohledem na kůrovcovou kalamitu. Někteří respondenti se vyjádřili i ke způsobu zalesňování. Z některých odpovědí je patrné, že veřejnost v okrese Praha – východ není dostatečně informována o procesu a povinnosti opětovného zalesňování vytěžených ploch. Nízká informovanost

nahrává neziskovým organizacím, které se pak pomocí podpisů nejrůznějších petic, které získává od veřejnosti, snaží získat vliv na hospodaření v českých lesích.

6. 2. Dotazník v České republice

Tento dotazníkový průzkum proběhl obdobnou formou online dotazníku i v rámci celé České republiky. Tohoto šetření se zúčastnilo 1050 respondentů. Pro následné porovnání některých bodů a otázek šetření v rámci celé České republiky s výsledky v okrese Praha – východ, jsou výsledné hodnoty odpovědí shrnuty v procentech, z důvodu rozdílného počtu respondentů.

První otázka

Odpověď	Velmi důležitě	Částečně důležitě	Spíše nedůležitě	Vůbec není důležitě	Nevím
	PY % ČR %	PY % ČR %	PY % ČR %	PY % ČR %	PY % ČR %
Produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin z ovzduší	92,8 79,4	6,3 15	0,3 2,8	0,5 0,1	0,2 2,7
Zadržování vody, zásobárna čisté vody	93,7 77,7	5,5 16,4	0,5 3,0	0,2 0,3	0,2 2,6
Přirozené místo výskytu zvěře, ptáků a hmyzu	90,2 73,6	8,3 21	1,2 2,4	0,3 0,5	0 2,5

Tabulka 4 Porovnání první otázky

Tyto tři body byly vybrány pro porovnání s dotazníkem, který proběhl v rámci celé České republiky, z důvodu nejvyšších výsledků v odpovědi velmi důležitě, v okrese Praha – východ. U prvního bodu, produkce kyslíku a likvidace některých škodlivin z ovzduší, hlasovalo pro odpověď velmi důležitě v okrese Praha – východ 92,8 % respondentů a za celou Českou republiku 79,4 % respondentů. U druhého bodu, zadržování vody, zásobárna čisté vody, hlasovalo pro odpověď velmi důležitě v okrese Praha – východ 93,7 % respondentů a za celou Českou republiku 77,7 % respondentů. U třetího bodu, přirozené místo výskytu

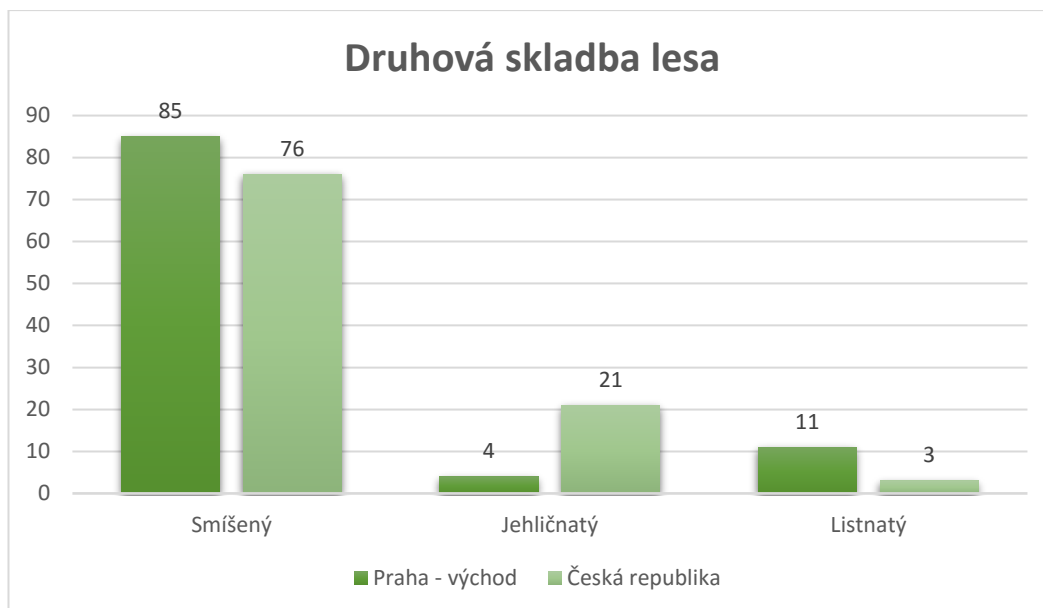
zvěře, ptáků a hmyzu, hlasovalo pro odpověď velmi důležité v okrese Praha – východ 90,2 % respondentů a za celou Českou republiku 73,6 % respondentů.

Z tohoto porovnání se může zdát rozdíl poněkud razantní, nicméně je nutné brát v potaz vyššího množství a většího rozptylu respondentů u dotazníku pro celou Českou republiku. Nicméně tyto hodnoty u odpovědi velmi důležité ve výsledcích z celorepublikového dotazníku byly taktéž nejvyšší ze všech bodů v otázce číslo jedna.

Druhá otázka

U druhé otázky s převahou zvítězil bod možnost dýchat čerstvý vzduch, v případě obou dotazníků. Odpověď 7 nejvíce očekávané odpovědělo v případě okresu Praha – východ 75,1 % respondentů a v případě dotazníku pro celou Českou republiku taktéž 75,1 %. V případě odpovědi 1 nejméně očekávané, získal nejvíce hlasů u obou variant opět stejný bod, a to les s občerstvovacím zařízením u hlavních vstupů do lesa. V dotazníku pro okres Praha – východ tuto odpověď zvolilo 74 % respondentů a v případě dotazníku pro celou Českou republiku tuto odpověď zvolilo 42,7 %. Rozdíl mezi hodnotami je sice velmi patrný, nicméně při 42,7 % zůstává tento bod mezi ostatními stále s nejvyšší hodnotou u odpovědi 1 nejméně očekávané.

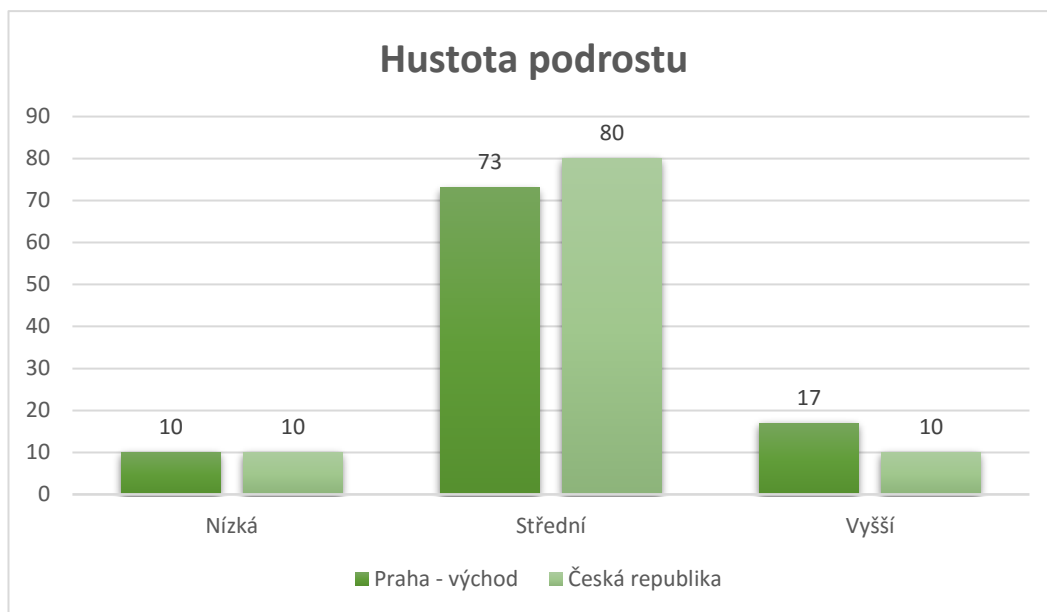
Třetí otázka

Graf 6 Porovnání třetí otázky

Třetí otázka se týkala preference druhové skladby lesa. V případě průzkumu v okrese Praha – východ zvolilo odpověď smíšený 85 % respondentů a v průzkumu pro celou Českou republiku zvolilo tuto odpověď 76 % respondentů. U odpovědi jehličnatý se výsledné hodnoty liší poněkud výrazněji. Zatím co z okresu Praha – východ zvolili tuto odpověď pouze 4 % respondentů, v průzkumu pro celou Českou republiku zvolilo tuto odpověď 21 % respondentů. Odpověď listnatý zvolilo v případě průzkumu pro Prahu – východ 11 % respondentů a v průzkumu pro celou Českou republiku zvolilo tuto možnost 3 % respondentů.

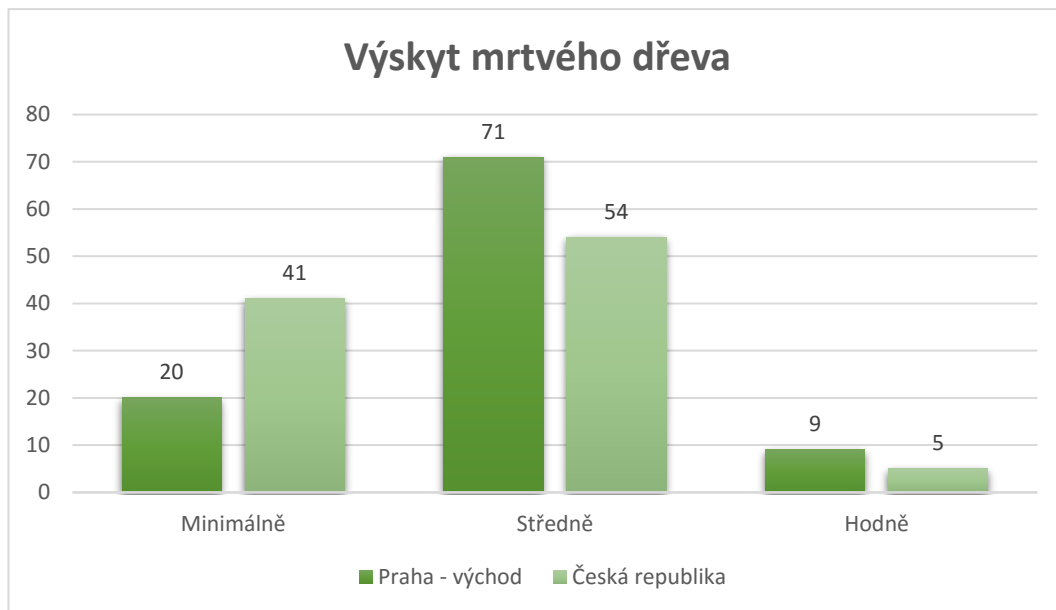
Pátá otázka

Graf 7 Porovnání páté otázky

Pátá otázka se týkala preference hustoty lesního podrostu. Odpověď bez podrostu zvolilo v obou případech 10 % respondentů. Odpověď střední hustota podrostu zvolilo v případě výzkumu pro okres Praha – východ 73 % respondentů a v případě šetření v rámci celé České republiky 80 % respondentů. Odpověď vyšší hustota podrostu zvolilo v případě šetření v okrese Praha – východ 17 % respondentů a v případě výzkumu pro celou Českou republiku tuto odpověď zvolilo 10 % respondentů.

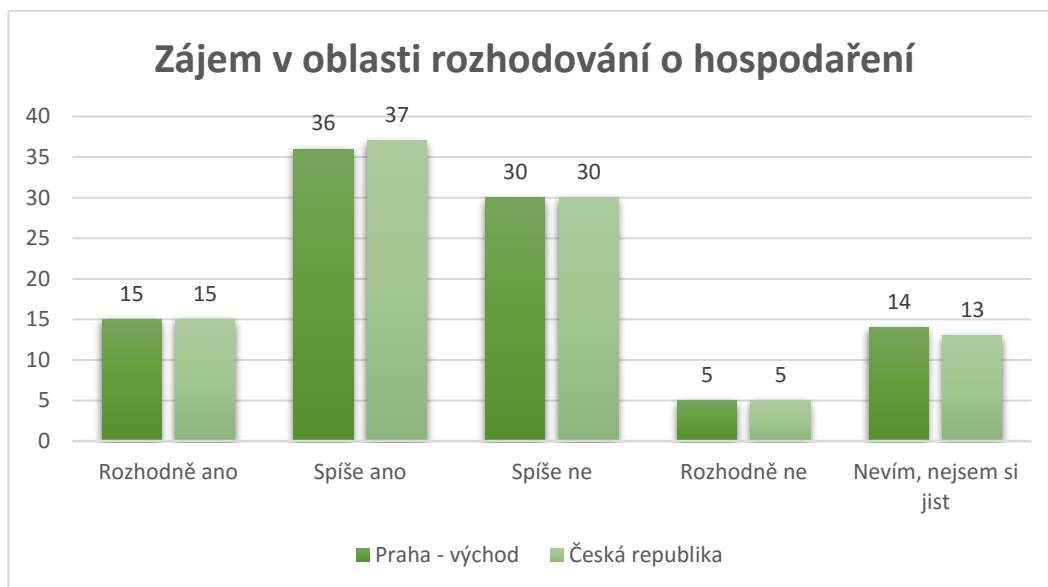
Sedmá otázka

Graf 8 Porovnání sedmé otázky

Sedmá otázka se týkala preference výskytu mrtvého dřeva v lese. V této otázce jsou patrné výraznější rozdíly v odpovědích. Odpověď minimum mrtvého dřeva zvolilo v případě šetření v okrese Praha – východ 20 % respondentů a v šetření pro celou Českou republiku tuto odpověď zvolilo 41 % respondentů. Odpověď střední výskyt mrtvého dřeva zvolilo v případě okrasu Praha – východ 71 % respondentů a v šetření pro celou Českou republiku tuto odpověď zvolilo 54 % respondentů. Odpověď vysoký výskyt mrtvého dřeva zvolilo při šetření v okrese Praha – východ 9 % respondentů, a v rámci výzkumu pro celou Českou republiku zvolilo tuto odpověď 5 % respondentů.

Jedenáctá otázka

Graf 9 Porovnání jedenácté otázky

Z grafu je patrné, že respondenti z okresu Praha – východ a z celé České republiky, mají podobný zájem v oblasti rozhodování o hospodaření v českých lesích. Odpověď rozhodně ano zvolilo v obou případech 15 % respondentů, odpověď spíše ano zvolilo v případě respondentů z okresu Praha – východ 36 % a v rámci celé České republiky tuto odpověď zvolilo 37 % respondentů. Odpověď spíše ne zvolilo v obou případech 30 % respondentů, odpověď rozhodně ne zvolilo v obou případech 5 % respondentů a odpověď nevím, nejsem si jist zvolilo v rámci výzkumu v okresu Praha – východ 14 % respondentů a v šetření celé České republiky 13 % respondentů.

6. 3. Návrh vhodných forem komunikace

Komunikace mezi veřejností a lesnickým sektorem je zcela zásadní. Lidé, kteří navštěvují les téměř denně, jej berou jako součást svého života a lze tedy pochopit, že některé změny, jako například těžbu dříví, vnímají jako negativní dopad pro jejich oblíbené prostředí. Dalším důležitým faktorem, kromě snahy zabránit případnému sporu mezi těmito subjekty, je touha veřejnosti po informacích v oblasti lesnictví a životního prostředí. V otevřené otázce číslo dvanáct se objevilo

i několik žádostí nejen o navýšení informačních tabulí v porostech, ale i o celkové zvýšení informovanosti.

Z dotazníkového průzkumu vyplývá, že stěžejním zdrojem informací jsou média, patrně z důvodu, že se jedná o nejdostupnější zdroj pro široký okruh veřejnosti. Nabízí se zde tedy možnost, vytvořit pro veřejnost například televizní pořad nebo rádiové vysílání, kde by se mohla řešit jak aktuální témata, tak základní informace o problematice lesnictví. Otázkou ovšem zůstává, zda veřejnost vyhledává v médiích informace o lesnictví úmyslně, či zda je získává náhodně v rámci vysílání v případě zájmu o jiné pořady. V takovém případě by se dalo zařadit do vysílání mezi pořady například krátké informační video.

Dalším zdrojem informací o lesnické problematice jsou odborné články, v časopisech či na internetu s dohledatelným zdrojem. V tomto případě se nabízí řešení, zařadit odborné informace například do denního tisku, za pomoci jednoduchého konceptu, například v bodech, nebo v rubrice zajímavosti.

V dnešní době internetu a sociálních sítí, které využívají nejrůznější organizace, se zdá tento způsob komunikace jako stěžejní. Veřejnost se sice může zabývat problematikou lesnictví určitou formou samostudia, nicméně impuls ze strany lesnického sektoru například v podobě vytvoření informačního internetového portálu, ať už v podobě samostatné webové stránky, či stránky na některých sociálních sítích (Facebook, Instagram) by mohl pomoci předejít případným sporům mezi lesnickým sektorem a veřejností. Vhodnou formou komunikace se tedy podle dotazníkového šetření nabízí také internet. Mohlo by se jednat jak o informace obecné, které jsou mezi lesníky známé, například jak se stanovuje výše těžby a proč nebo jaké jsou podmínky pro obnovu lesa a zalesnění, ale i informace aktuální, například kde se v okrese Praha – východ chystají nějaké změny, plánované či mimořádné události atd. Některé internetové portály lesnického směru již samozřejmě tyto informace mají, nicméně jak je známo, opakování je matka moudrosti a pro kladný vztah mezi veřejností a lesnickým sektorem je důležité udržovat jistou formu interakce.

7. Závěr

Analýza názorů veřejnosti na produkty a služby lesních ekosystémů pomohla přiblížit požadavky respondentů vůči lesnickému sektoru. Vyšlo najevo, že v okrese Praha – východ, veřejnost upřednostňuje les přirozený, bez nadbytečných zábavních prvků, že se obejde například i bez parkoviště přímo v blízkosti lesa, nebo občerstvení. Výjimkou jsou pouze odpadkové koše a informační tabule, kterých by respondenti ocenili v lesích více. Touha po vyšší informovanosti se objevila i v případě aktuálního dění. Z tohoto důvodu byl navrženo několik způsobů, jak zlepšit informovanost a komunikaci s veřejností. Například za pomoci médií, tisku, či internetu, jako samostatného média.

Zajímavé je jistě také pozorovat rozdíly a podobenství volených odpovědí v případě porovnávání názorů veřejnosti z okresu Praha – východ a s respondenty napříč celou Českou republikou. Toto porovnání je nutné brát v potaz, nicméně je důležité, zaobírat se výsledky pro užší oblast, a to především z důvodu, že se požadavky v každém okrese mohou lišit už jen proto, že každý okres nabízí pro veřejnost různé služby.

Okres Praha – východ se řadí k nejhustěji osídleným okresům v České republice, a dá se tedy předpokládat, že lesy v tomto okrese budou velmi navštěvované. Z tohoto důvodu se zajisté vyplatí udržovat s veřejností kladný vztah, a míru interakce ke vzájemné spokojenosti obou stran, veřejnosti i lesnického sektoru.

8. Seznam literatury a použitých zdrojů

- SCHMITHÜSEN, Franz; KAISER, Bastian; SCHMIDHAUSER, Albin, MELLINGHOFF, Stephan; KAMMERHOFER, Alfred. *Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu*. 2. aktualizované vydání. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 536 s. ISBN 978-80-213-1945-5
- ROČEK, Ivan. *Produkty lesních ekosystémů*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2014. 169 s. ISBN 978-80-213-2553-1
- KREMER, Bruno. *Stromy*. Praha : Ikar, 1995. 289 s. ISBN 80-85830-92-2
- ŠIŠÁK, Luděk; PULKRAB, Karel. *Hodnocení společenské sociálně-ekonomické významnosti funkcí lesa*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. 130 s. ISBN 978-80-213-1872-4
- REICHHOLF, Josef. *Životní prostředí*. Vydání první. Praha : Ikar, 1999. 223 s. ISBN 80-7202-503-1
- ŠTÍCHA, Václav. *Lesní hospodářství*. Vydání 2. upravené. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. 278 s. ISBN 978-80-213-2788-7
- KREMER, Bruno. *Les*. Vydání první. Praha : Ikar, 1999. 223 s. ISBN 80-7202-494-4
- STANĚK, Jiří. *Lesní zákon v teorii a praxi: Úplné znění prováděcích předpisů s komentářem*. Vydání první. Písek : Matice lesnická, 1997. 440 s.
- KREMER, Bruno. *Keře*. Vydání první. Praha : Ikar, 1998. 289 s. ISBN 80-7202-302-0
- Zpracoval kolektiv autorů. *Okolí Prahy – východ*. Praha : Olympia, 1989. 445 s.
- JOSTEN, Elmar. *Dřevo a jeho obrábění*. Vydání první. Praha : Grada, 2010. 336 s. ISBN 978-80-247-2961-9
- ČERVENKA, Martin; CIGÁNOVÁ, Katrína. *Klíč k určování dřevin*. Vydání první. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1974. 271 s.
- ŠÁLKA, Jaroslav; DOBŠINSKÁ, Zuzana; SARVAŠOVÁ, Zuzana; ŠTĚRBOVÁ, Martina; PAULUŠ, Hubert. *Lesnícka politika*. Zvolen : Technická univerzita vo Zvolene, 2017. 275 s. ISBN 978-80-228-3008-9

ROWELL, Roger. *Handbook of wood chemistry and wood composites*. Florida : CRC press, 2005. 179 s. ISBN 0-8493-1588-3

MANTAU, U; MERLO, M; SEKOT, W; WELCKER, B. *Recreational and Environmental Markets for Forest Enterprises*. London : CABI Publishing, 2001. ISBN 0-85199-480-6

Team of authors. *European forest sector outlook study main report*. Geneva : UNITED NATIONS, 2005. ISBN 92-1-116921-6

Česko. Vláda. Zákon č. 289 ze dne 3. listopadu 1995 o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, částka 76, s. 3946-3984. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289>>

ŠIŠÁK, Luděk. Společenský význam dřevoprodukční funkce lesa. *Lesnická práce* [online]. 2001, vol. 80, no. 6/01. Dostupné z WWW: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-80-2001/lesnicka-prace-c-6-01/spolecensky-vyznam-drevoprodukcní-funkce-lesa> >

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ. Účelové pěstování lesů. *Pěstování lesa doplňkový učební text* [online]. Mendelova univerzita v Brně, 2001. Dostupné z WWW: <https://ldf.mendelu.cz/uzpl/pestovani_v_heslech/pestsyst/ucpestov/ucel_char_fce_lesu.html>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Charakteristika okresu Praha-východ. *Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj* [online]. Český statistický úřad, 04. únor 2020. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_praha_vychod>